

II

(Muut kuin lainsäätämisyksessä hyväksyttävät säädökset)

ASETUKSET

NEUVOSTON ASETUS (EU) 2022/922,

annettu 9 päivänä kesäkuuta 2022,

arviointi- ja valvontamekanismin perustamisesta ja toiminnasta Schengenin säännösten soveltamisen varmistamista varten ja asetuksen (EU) N:o 1053/2013 kumoamisesta

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 70 artiklan,

ottaa huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon ⁽¹⁾,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Schengen-alue, jolla tarkastukset on poistettu sisärajoilta, perustuu siihen, että jäsenvaltiot soveltavat tosiasiallisesti ja tehokkaasti Schengenin säännöstöä. Kyseinen säännöstö koostuu ulkorajoilla toteutettavista toimista, sisärajavaalvonnan puuttumista kompensoivista toimista ja vahvasta valvontakehyksestä, jotka yhdessä vahvistavat vapaata liikkuvuutta ja varmistavat turvallisuuden, oikeuden ja perusoikeuksien suojelun, mukaan luettuna henkilötietojen suoja, korkean tason.
- (2) Schengenin säännösten soveltamisen vertaisarviointi ja -valvonta ovat olleet Schengen-alueen keskeisiä osia vuodesta 1998, ja ne edistävät osaltaan vastuuvollisuuden ja tulosten omistajuuden korkean tason säilyttämistä ja luottamuksen vahvistamista jäsenvaltioiden välillä.
- (3) Neuvoston asetuksella (EU) N:o 1053/2013 ⁽²⁾ perustettiin erityinen Schengenin säännösten arviointi- ja valvontamekanismi, jota alettiin soveltaa vuonna 2015.
- (4) Schengenin säännösten arviointi- ja valvontamekanismia olisi parannettava, jotta varmistetaan sen vaikuttavuus ja tehokkuus. Tarkistetun arviointi- ja valvontamekanismin avulla olisi pyrittävä säilyttämään jäsenvaltioiden välillä vallitseva luja luottamus varmistamalla, että jäsenvaltiot soveltavat Schengenin säännöstöä tehokkaasti yhteisesti sovittujen vaatimusten sekä peruseriaatteiden ja -normien mukaisesti ja edistävät näin Schengen-alueen moitteetonta toimintaa.

⁽¹⁾ Lausunto annettu 7. huhtikuuta 2022 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä).

⁽²⁾ Neuvoston asetus (EU) N:o 1053/2013, annettu 7 päivänä lokakuuta 2013, arviointi- ja valvontamekanismin perustamisesta Schengenin säännösten soveltamisen varmistamista varten ja toimeenpanevan komitean 16 päivänä syyskuuta 1998 pysyvän Schengenin arviointi- ja soveltamiskomitean perustamisesta tekemän päätöksen kumoamisesta (EUVL L 295, 6.11.2013, s. 27).

- (5) Arviointi- ja valvontamekanismin olisi saavutettava tavoitteensa objektiivisilla ja puolueettomilla arvioinneilla, joissa kyetään havaitsemaan nopeasti Schengenin säännöstön soveltamiseen liittyvät puutteet, jotka voivat häiritä Schengen-alueen moitteetonta toimintaa, varmistamaan tällaisten puutteiden nopea korjaaminen ja luomaan perusta koko Schengen-alueen toiminnasta käytävälle vuoropuhelulle. Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 70 artiklan mukaisesti jäsenvaltiot suorittavat yhteistoiminnassa komission kanssa objektiivisen ja puolueettoman arvioinnin siitä, miten vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueella harjoitettavia unionin politiikkoja toteutetaan. Tämä edellyttää, että jäsenvaltiot ja komissio tekevät keskenään tiivistä yhteistyötä, yhteinen vastuu jaetaan tasapainoisesti ja järjestelmä säilytetään vertaisarviointiin perustuvana. Se edellyttää myös neuvoston roolin vahvistamista ja Euroopan parlamentin tiivistä osallistumista. Asetuksella (EU) N:o 1053/2013 perustettuun arviointi- ja valvontamekanismiin tehtyjen muutosten laajuuden vuoksi mainittu asetus olisi kumottava ja korvattava uudella asetuksella.
- (6) Arviointi- ja valvontamekanismin olisi voitava kattaa Schengenin säännöstön kaikki nykyiset ja tulevat osa-alueet, erityisesti ulkorajojen valvonnan, sisärajavalvonnan puuttumisen, viisumipolitiikan, palauttamisen, Schengenin säännöstön soveltamista tukevat laaja-alaiset tietojärjestelmät, poliisiyhteistyön, rikosasioissa tehtävän oikeudellisen yhteistyön ja tietosuojan, lukuun ottamatta niitä osa-alueita, joille on jo olemassa erityinen arviointimekanismi unionin lainsäädännön nojalla. Arviointi- ja valvontamekanismin olisi katettava kaikki asiaankuuluva lainsäädäntö ja operatiivinen toiminta, jotka ovat osa Schengenin säännöstöä ja jotka edistävät Schengen-alueen toimintaa.
- (7) Schengenin säännöstöä soveltavien viranomaisten moitteeton toiminta olisi otettava huomioon kaikissa arvioinneissa Eurooppa-neuvoston 1 ja 2 päivänä maaliskuuta 2012 antamien päätelmien mukaisesti. Arvioinnin olisi katettava myös lentoyhtiöiden tai ulkoisten palveluntarjoajien kaltaisten yksityisten toimijoiden käytännöt siltä osin kuin ne osallistuvat Schengenin säännöstön täytäntöönpanoon tai siltä osin kuin kyseinen täytäntöönpano vaikuttaa niihin niiden tehdessä yhteistyötä jäsenvaltioiden kanssa.
- (8) Unionin elinten, toimistojen ja virastojen entistä suuremman Schengenin säännöstön täytäntöönpanoon liittyvän roolin vuoksi arviointi- ja valvontamekanismin olisi tuettava kyseisten unionin elinten, toimistojen ja virastojen suorittamien toimien varmistamista siltä osin kuin ne suorittavat tehtäviä jäsenvaltioiden puolesta ja avustavat tällä tavoin Schengenin säännöstön käytännön soveltamisessa. Näiltä osin kyseisten toimien varmistaminen olisi sisällytettävä osaksi jäsenvaltioiden arviointia, sen olisi käytävä ilmi kertomuksesta, ja se olisi toteutettava sen vaikuttamatta komissiolle ja kyseessä olevien virastojen, toimistojen ja elinten asiaankuuluville hallintoelimille niiden perustamisasetusten ja niissä säädettyjen niiden omien arviointi- ja valvontamenettelyjen nojalla kuuluviin vastuisiin, joita olisi noudatettava kaikilta osin. Jos arvioinneissa havaitaan puutteita unionin elinten, toimistojen tai virastojen suorittamissa tai avustamissa tehtävissä, komission olisi ilmoitettava asiasta niiden asiaankuuluville hallintoelimille sekä neuvostolle ja Euroopan parlamentille.
- (9) Arviointi- ja valvontatoimien olisi oltava kohdennettuja, ja niissä olisi otettava huomioon aiempien arviointien tulokset, riskianalyysit, uusi lainsäädäntö, komission tämän asetuksen mukaisesti saamat tiedot ja tarvittaessa kansallisten laadunvalvontamekanismien tulokset. Näitä toimia olisi tuettava vahvistamalla yhteistyötä Schengenin säännöstön täytäntöönpanoon osallistuvien unionin elinten, toimistojen ja virastojen kanssa, jotta voidaan tarjota asiaankuuluvaa tietoa ja asiantuntemusta arviointi- ja valvontatoimien suunnittelua tai toteuttamista varten, ottamalla tällaiset elimet, toimistot ja virastot järjestelmällisesti mukaan Schengen-arviointeihin, myös nimeämällä tarkkailijoita osallistumaan arviointeihin, ja parantamalla riskianalysejä ja tietojen jakamista, myös korruptiosta ja järjestäytyneestä rikollisuudesta, siltä osin kuin nämä voivat haitata Schengenin säännöstön soveltamista jäsenvaltioissa.

Tällainen yhteistyö ja osallistuminen koskee erityisesti Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2019/1896⁽³⁾ säänneltyä Euroopan raja- ja merivartiovirastoa (Frontex), Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2018/1726⁽⁴⁾ perustettua laaja-alaisen tietojärjestelmien operatiivisesta hallinnoinnista vastaavaa

⁽³⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/1896, annettu 13 päivänä marraskuuta 2019, eurooppalaisesta raja- ja merivartiostosta sekä asetusten (EU) N:o 1052/2013 ja (EU) 2016/1624 kumoamisesta (EUVL L 295, 14.11.2019, s. 1).

⁽⁴⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/1726, annettu 14 päivänä marraskuuta 2018, vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen laaja-alaisen tietojärjestelmien operatiivisesta hallinnoinnista vastaavasta Euroopan unionin virastosta (eu-LISA) sekä asetuksen (EY) N:o 1987/2006 ja neuvoston päätöksen 2007/533/YOS muuttamisesta ja asetuksen (EU) N:o 1077/2011 kumoamisesta (EUVL L 295, 21.11.2018, s. 99).

Euroopan unionin virastoa (eu-LISA), Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2016/794 ⁽⁵⁾ perustettua Euroopan unionin lainvalvontayhteistyövirastoa (Europol), asetuksella (EY) N:o 168/2007 ⁽⁶⁾ perustettua Euroopan unionin perusoikeusvirastoa ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2018/1725 ⁽⁷⁾ perustettua Euroopan tietosuojavaltuutettua.

Yhteistyöstä olisi myös tehtävä entistä vastavuoroisempaa, ja virastojen olisi arviointi- ja valvontamekanismiin antamansa panoksen lisäksi myös hyödyttävä siihen osallistumisesta, millä vahvistetaan niiden operatiivista reagointia. Jotta vältetään eturistiriidat, kun Schengenin säännösten täytäntöönpanoon osallistuvan unionin elimen, toimiston tai viraston toiminta, siltä osin kuin ne suorittavat jäsenvaltioiden puolesta tehtäviä, joiden tarkoituksena on avustaa Schengenin säännösten määräysten operatiivisessa soveltamisessa, tarkastetaan osana jäsenvaltiota koskevaa arviointia, unionin elimen, toimiston tai viraston tarkkailijat eivät saisi osallistua kyseisen unionin elimen, toimiston tai viraston toimintaan liittyviä havaintoja koskeviin keskusteluihin.

- (10) Frontexin tekemä haavoittuvuusarviointi on tällä asetuksella perustettua arviointi- ja valvontamekanismia täydentävä mekanismi, jonka avulla varmistetaan laadunvalvonta unionin tasolla ja varmistetaan sekä unionin että jäsenvaltioiden tasolla jatkuva valmius vastata mahdollisiin haasteisiin ulkorajoilla. Kyseinen haavoittuvuusarviointi olisi otettava huomioon arviointi- ja valvontatoimien valmistelussa, jotta voidaan varmistaa ajantasainen tilannetietoisuus. Molemmat mekanismit ovat osa Euroopan yhdenmukaista rajaturvallisuutta. Haavoittuvuusarvioinnin ja arviointi- ja valvontamekanismin väliset synergiat olisi maksimoitava, jotta saadaan parempi tilannekuva Schengen-alueen toiminnasta ja vältetään mahdollisimman hyvin toimien päällekkäisyys ja keskenään ristiriidassa olevat suositukset. Tätä varten Frontexin ja komission välillä olisi vaihdettava säännöllisesti tietoja kummankin mekanismin tuloksista. Strategisen painotuksen lisäämistä ja arviointien kohdennetumpaa suunnittelua varten on myös tarpeen lisätä edelleen synergioita unionin virastojen ja kansallisten hallintoelinten ylläpitämien asiaankuuluvien mekanismien ja alustojen, kuten Euroopan monialaisen rikosuhkien torjuntafoorumin (EMPACT), kanssa ja komission eu-LISAn tuella harjoittaman valvonnan kanssa siltä osin kuin on kyse jäsenvaltioiden valmistautumisesta asiaankuuluvien tietoteknisten järjestelmien täytäntöönpanoon sekä tarvittaessa kansallisten laadunvalvontamekanismien havaintojen kanssa.
- (11) Arvioinnin aikana olisi kiinnitettävä erityistä huomiota sen varmistamiseen, että Schengenin säännöstöä sovellettaessa kunnioitetaan perusoikeuksia, sen lisäksi, että erillisissä arvioinneissa arvioidaan Schengenin säännösten tietosuojavaatimusten täytäntöönpanon ja soveltamisen asianmukaisuus. Jotta arviointi- ja valvontamekanismin valmiuksia havaita perusoikeusrikkomuksia kulloinkin kyseessä olevalla osa-alueella voidaan parantaa, olisi toteutettava lisätoimia. Schengen-arvioijat olisi näiltä osin koulutettava asianmukaisesti, Euroopan unionin perusoikeusviraston asiaa koskevia tietoja olisi hyödynnettävä paremmin, ja sen asiantuntijat olisi otettava paremmin mukaan arviointien suunnitteluun ja toteuttamiseen. Lisäksi arviointien ohjelmasuunnittelussa ja suunnittelussa olisi voitava ottaa huomioon riippumattomien valvontamekanismien välityksellä tai asiaankuuluvien kolmansien osapuolten, kuten oikeusasiamiesten, perusoikeuksien noudattamista valvovien viranomaisten sekä valtiosta riippumattomien ja kansainvälisten järjestöjen, omasta aloitteesta julkaistu tai toimitettu näyttö. Arviointeja toteutettaessa, kuten käyntejä järjestettäessä, jäsenvaltioita tukevilla tahoilla ja kolmansilla osapuolilla olisi tarkoitettava niitä tahoja ja kolmansia osapuolia, jotka ovat oikeudellisesti tai sopimusperusteisesti yhteydessä jäsenvaltioihin ja joilla on oikeus suorittaa tiettyjä Schengenin säännösten soveltamiseen liittyviä tehtäviä niiden puolesta. Arviointikertomuksia laadittaessa olisi otettava huomioon ainoastaan arvioinnin aikana todennetut tiedot.
- (12) Arviointi- ja valvontamekanismilla olisi perustettava läpinäkyvät, tehokkaat ja selkeät säännöt, jotka koskevat arviointi- ja valvontatoimissa sovellettavia muotoja ja menetelmiä, pätevien asiantuntijoiden käyttöä ja arvioinnin yhteydessä tehtyjen havaintojen seuranta.

⁽⁵⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/794, annettu 11 päivänä toukokuuta 2016, Euroopan unionin lainvalvontayhteistyövirastosta (Europol) sekä neuvoston päätösten 2009/371/YOS, 2009/934/YOS, 2009/935/YOS, 2009/936/YOS ja 2009/968/YOS korvaamisesta ja kumoamisesta (EUVL L 135, 24.5.2016, s. 53).

⁽⁶⁾ Neuvoston asetus (EY) N:o 168/2007, annettu 15 päivänä helmikuuta 2007, Euroopan unionin perusoikeusviraston perustamisesta (EUVL L 53, 22.2.2007, s. 1).

⁽⁷⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/1725, annettu 23 päivänä lokakuuta 2018, luonnollisten henkilöiden suojelusta unionin toimielinten, elinten ja laitosten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta sekä asetuksen (EY) N:o 45/2001 ja päätöksen N:o 1247/2002/EY kumoamisesta (EUVL L 295, 21.11.2018, s. 39).

- (13) Arviointimuodoista ja -menetelmistä olisi tehtävä entistä joustavampia, jotta voidaan lisätä arviointi- ja valvontamekanismin tehokkuutta ja valmiutta mukautua uusiin olosuhteisiin ja lainsäädännölliseen kehitykseen ja virtaviivaistaa jäsenvaltioiden, komission sekä unionin elinten, toimistojen ja virastojen resurssien käyttöä. Arvioinnin ensisijaisena välineenä olisi käytettävä säännöllisiä arviointikäyntejä. Yllätysarviointeja ja temaattisia arviointeja olisi käytettävä tasapainoisella tavalla riskianalyyysien pohjalta, uuden lainsäädännön hyväksymisen jälkeen tai komission tämän asetuksen mukaisesti saamien tietojen pohjalta. Arviointimuodot olisi määriteltävä selvästi. Arviointi- ja valvontatoimen osa-alueesta ja luonteesta riippuen arviointi- ja valvontamekanismin olisi mahdollistettava useiden jäsenvaltioiden samanaikainen arviointi ja poikkeustapauksissa arviointien tekeminen kokonaan tai osittain etäyhteyksin sekä eri osa-alueita koskevien arviointien yhdistäminen. Arviointi- ja valvontamekanismin puitteissa olisi voitava tuottaa jäsenvaltioista kokonaisvaltaisia arviointikertomuksia, joissa arvioidaan jäsenvaltion yleinen suoriutuminen Schengenin säännösten soveltamisesta.
- (14) Temaattisia arviointeja olisi käytettävä analysoitaessa jäsenvaltioiden käytäntöjä Schengenin säännösten täytäntöönpanossa. Niitä olisi tehtävä, jotta voidaan arvioida merkittävien lainsäädännöllisten muutosten täytäntöönpanoa, kun niitä aletaan soveltaa, ja uusien aloitteiden täytäntöönpanoa, sekä samankaltaisia haasteita kohtaavien jäsenvaltioiden eri osa-alueisiin tai käytäntöihin liittyviä ongelmia.
- (15) Yllätyskäyntejä olisi niiden tarkoituksesta riippuen tehtävä joko vain lyhyellä varoitusaajalla tai ilman asianomaiselle jäsenvaltiolle annettavaa ennakoilmoitusta, ja niiden olisi perustuttava riskianalyyseihin tai tarvittaessa muihin asiaankuuluviin perusteisiin. Olisi voitava järjestää yllätyskäyntejä, joissa arvioidaan Schengenin säännösten soveltamista sisärajoilla sekä uusia tai systeemisiä ongelmia, joilla voi olla merkittävä vaikutus Schengen-alueen toimintaan, tai jos on syytä katsoa, että jäsenvaltio laiminlyö vakavasti Schengenin säännösten mukaisia velvoitteitaan. Yllätyskäyntien edellytyksenä olisi yleensä oltava vähintään 24 tuntia etukäteen annettava ennakoilmoitus. Ilman ennakoilmoitusta tehtävillä yllätyskäynneillä olisi varmistettava Schengenin säännösten mukaisten velvoitteiden noudattaminen erityisesti sisärajoilla ja sellaisten perusteltujen epäilysten tapauksessa, jotka koskevat vakavia perusoikeuksien loukkauksia Schengenin säännösten soveltamisessa. Tällaisissa tapauksissa ennakoilmoitus estäisi saavuttamasta käynnin tavoitetta. Sisärajoilla sovellettavan Schengenin säännösten soveltamisen arviointia koskevalla yllätyskäynneillä olisi erityisesti voitava varmistaa, ettei sisärajoilla suoriteta rajavalvontaa, mukaan lukien se, ettei poliisivaltuuksien tai muun sisäraja-alueella käytetyn julkisen vallan harjoittamisella ole vastaavaa vaikutusta kuin rajatarkastuksilla.
- (16) Tämän asetuksen nojalla monivuotisten ja vuotuisten arviointiohjelmien kautta toteutettavia toimia koskeva ohjelmasuunnittelu on jo osoittanut lisäarvonsa ennustettavuuden ja varmuuden takaamisessa. Siksi komission olisi hyväksyttävä monivuotiset ja vuotuiset arviointiohjelmat yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa. Kyseisten ohjelmien olisi myös mahdollistettava riittävä joustavuus, jotta on mahdollista mukautua Schengenin säännösten dynaamiseen luonteeseen ajan kuluessa. Ylivoimaisen esteen sattuessa kyseisiä ohjelmia olisi mukautettava asianomaisten jäsenvaltioiden kanssa sovitulla tavalla ilman, että ohjelmiin tarvitsee tehdä virallisia muutoksia. Monivuotisessa arviointiohjelmassa, joka hyväksytään seitsemäksi vuodeksi, olisi tarvittaessa voitava määrittää säännöllisten arviointien kattamat eri osa-alueiden erityiset painopistealueet. Tämän lähestymistavan ansiosta on odotettavissa, että joustavuus lisääntyy, priorisointi paranee ja kaikkia saatavilla olevia välineitä hyödynnetään aiempaa tasapainoisemmin ja strategisemmin. Monivuotisen arviointiohjelman pidentämisen viidestä vuodesta seitsemään vuoteen voi lisäksi odottaa johtavan siihen, että jäsenvaltioiden valvontaa lisätään, tiukennetaan ja kohdennetaan paremmin sen tasoa heikentämättä.
- (17) Komission edustajista ja jäsenvaltioiden nimeämistä asiantuntijoista koostuvien ryhmien olisi suoritettava arviointi- ja valvontatoimet. Kyseisillä edustajilla ja asiantuntijoilla olisi oltava paitsi asianmukainen pätevyys, mukaan lukien vankka teoreettinen tietämys ja kokemus, ja heillä olisi oltava asiaankuuluva olemassa oleva koulutus. Komission olisi varmistettava, että Schengen-arvioijille järjestetään koulutusta kaikilla asiaankuuluvilla osa-alueilla, mukaan lukien perusoikeuksia koskevat osat ja viranomaisten moitteeton toiminta. Asiantuntijan Schengen-arvioijan pätevyuden hankkimiseksi saaman koulutuksen olisi voitava mahdollistaa se, että hänen tällaisen koulutuksen avulla omaksumansa taidot, tiedot ja kyvyt tunnustetaan kansallisella tasolla. Jos jollakin osa-alueella ei ole tarjolla koulutusta, mikä aiheuttaa pulaa koulutetuista asiantuntijoista, Schengen-arvioijaksi pyrkivän asiantuntijan olisi voitava osallistua arviointitehtävään koulutettavana asiantuntijana.

- (18) Jotta voidaan varmistaa kokeneiden asiantuntijoiden riittävä määrä sekä nopeampi ja vähemmän kuormittava osallistuminen arviointeihin, komission olisi laadittava asiantuntijaluettelo ja ylläpidettävä sitä tiiviissä yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa. Tämän luettelon olisi oltava ensisijainen asiantuntijoiden lähde arviointi- ja valvontatoimia varten. Kunkin jäsenvaltion olisi nimettävä vähintään yksi asiantuntija kutakin osa-aluetta kohden, joilla sitä arvioidaan, paitsi jos asiantuntijaksi nimeäminen vaikuttaisi merkittävästi kansallisten tehtävien hoitamiseen.
- (19) Arviointi- ja valvontatoimia toteuttavien ryhmien koko olisi voitava päättää entistä joustavammin, jotta voidaan parantaa tehokkuutta ja vähentää hallinnollista taakkaa. Komission olisi siksi määriteltävä ryhmien koko ja mukautettava sitä kuhunkin arviointi- ja valvontatoimeen liittyvien tarpeiden ja haasteiden mukaan säilyttäen samalla tasapaino komission edustajien ja jäsenvaltioiden asiantuntijoiden lukumäärän välillä, jotta voidaan ottaa huomioon vertaisarviointiperiaate ja yhteisen vastuun periaate. Olisi löydettävä tasapaino yhteisen vastuun ja ennakoitavuuden periaatteiden sekä joustavuuden tarpeen välillä asiantuntijoiden valintaprosessin aikana. Näin ollen komission olisi mahdollisuuksien mukaan varmistettava ryhmiä perustettaessa maantieteellinen tasapaino sekä profiilien erilaisuus ja kierto. Erityistä huomiota olisi kiinnitettävä kansallisten hallintoelinten valmiuksiin, jotta varmistetaan, että arviointi- ja valvontatoimiin osallistuvien asiantuntijoiden nimeäminen ei muodosta kohtuutonta rasitetta jäsenvaltioille tai asiantuntijoiden henkilökohtaiselle tilanteelle. Erityisiin arviointeihin kutsuttujen asiantuntijoiden ja heidän kansallisten viranomaistensa olisi vastattava kutsuihin myönteisesti; kutsusta kieltäytymisen olisi oltava mahdollista vain asianmukaisesti perustelluista painavista ammatillisista tai henkilökohtaisista syistä.
- (20) Arviointi- ja valvontatoimintaan liittyvät toiminnalliset kustannukset, kuten matkat, majoitus ja ruoka, olisi katettava unionin talousarviosta. Muut mahdolliset arviointi- ja valvontatehtäviin osallistuvien kansallisten asiantuntijoiden päivärahat ja kyseisten asiantuntijoiden sijaisten henkilöstökulut olisi voitava kattaa jäsenvaltioiden kansallisista ohjelmista asiaankuuluvien unionin rahastojen puitteissa niiden tavoitteiden ja sovellettavien sääntöjen mukaisesti.
- (21) Arviointikertomusten olisi oltava tiiviitä ja suppeita. Niissä olisi keskityttävä merkittäviä vaikutuksia aiheuttaviin puutteisiin ja korostettava merkittäviä parannuskohteita. Kertomuksiin ei pitäisi sisällyttää merkitykseltään vähäisiä havaintoja. Ryhmän olisi kuitenkin ilmoitettava arviointitoimen päätyttyä kyseisistä havainnoista arvioidulle jäsenvaltiolle, myös asiaa koskevasta kansallisesta laadunvalvontamekanismista vastaaville viranomaisille. Ryhmän olisi pyrittävä aktiivisesti tunnistamaan parhaita käytäntöjä, jotka olisi lisättävä kertomuksiin. Kertomuksissa olisi nostettava esille parhaina käytäntöinä erityisesti sellaisia uusia ja innovatiivisia toimia, jotka parantavat merkittävästi yhteisten sääntöjen täytäntöönpanoa ja jotka muut jäsenvaltiot voisivat ottaa käyttöön.
- (22) Arviointikertomusten olisi sisällettävä lähtökohtaisesti suosituksia siitä, miten havaitut puutteet, mukaan lukien perusoikeusrikkomukset, olisi korjattava, ja komission olisi hyväksyttävä viipymättä arviointikertomus ja suositukset samassa säädöksessä täytäntöönpanosäädöksellä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 182/2011⁽⁸⁾ 5 artiklassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen. Kertomuksen ja suositusten yhdistäminen samaan, yhdessä menettelyssä hyväksyttävään asiakirjaan vahvistaa arvioinnissa tehtyjen havaintojen ja suositusten luontaista keskinäistä yhteyttä. Kertomuksen ja suositusten julkaisemisella samanaikaisesti olisi myös mahdollistettava se, että jäsenvaltiot voivat korjata puutteet nopeammin ja tehokkaammin. Lisäksi tarkastelumenettelyn avulla olisi varmistettava, että jäsenvaltiot osallistuvat suositusten hyväksymiseen johtavaan päätöksentekomenettelyyn.
- (23) Jäsenvaltioiden keskinäisen luottamuksen lujittamiseksi, niiden toiminnan yhteensovittamiseksi nykyistä paremmin unionin tasolla ja vertaispaineen lisäämiseksi niiden keskuudessa neuvostolle olisi, sen poliittinen rooli tällaisen vertaispaineen aikaansaamisessa huomioon ottaen, kuitenkin siirrettävä täytäntöönpanovalta hyväksyä tietyissä tapauksissa suositukset korjaaviksi toimiksi sekä toimintasuunnitelmien viimeistelemiseksi tietyissä tapauksissa. Tällainen täytäntöönpanovalta on perusteltavissa sillä, että neuvostolle on annettu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 70 artiklan nojalla erityistä toimivaltaa vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueella harjoitettavien unionin politiikkojen täytäntöönpanon vastavuoroisen arvioinnin alalla. Siinä otetaan asianmukaisesti huomioon tämän erityislakiin (*lex specialis*) pohjautuvan arviointimekanismin tarkoitus, joka tällä tietyllä alalla on täyttävä täydentävä tehtävä eli valvoa unionin politiikkojen käytännön täytäntöönpanoa vertaisar-

⁽⁸⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) N:o 182/2011, annettu 16 päivänä helmikuuta 2011, yleisistä säännöistä ja periaatteista, joiden mukaisesti jäsenvaltiot valvovat komission täytäntöönpanovaltaa käyttäen (EUVL L 55, 28.2.2011, s. 13).

vioinnin kautta. Sen vuoksi neuvoston olisi hyväksyttävä suositukset Schengen-alueen toimintaan liittyvissä poliittisesti merkittävissä ja yleistä etua koskevissa tapauksissa. Tällaisia tapauksia olisi katsottava olevan käsillä, kun arvioitu jäsenvaltio kiistää olennaisilta osin arviointikertomuksen luonnoksen sisällön tai havainnon luonteen, mikä osoittaa, että arvioinnin aikana on saattanut esiintyä ongelmia. Samaa olisi sovellettava, jos arvioinnissa todetaan vakava puute tai jos kyseessä on temaattinen arviointi tai ensimmäinen arviointi. Neuvoston olisi myös osana tehtäväänsä arviointi- ja valvontamekanismin valvontavaiheessa tehtävä täytäntöönpanopäätöksiä, joilla hyväksytään toimintasuunnitelmien päättäminen vakavien puutteiden ilmetessä ja kun kyseessä on ensimmäinen arviointi.

- (24) Tämän lisäksi korjaavien toimien nopean hyväksymisen varmistamista varten olisi sovellettava erityisiä säännöksiä, jos arvioinneissa havaitaan vakava puute. Tällaisten puutteiden aiheuttaman riskin vuoksi arvioidun jäsenvaltion olisi heti saatuaan tiedon vakavasta puutteesta ryhdyttävä puutetta korjaaviin toimiin hyödyntämällä tarvittaessa myös kaikkia asianmukaisia toiminnallisia ja rahoituksellisia keinoja. Korjaaviin toimiin olisi sovellettava tiukempia määräaikoja sekä tarkempaa poliittista valvontaa ja seurantaan koko menettelyn ajan. Jos arvioinnissa todetaan vakava puute, komission olisi näiltä osin ilmoitettava siitä välittömästi neuvostolle, myös silloin, kun vakavan puutteen katsotaan muodostavan riskin yleiselle järjestykselle tai yleiselle turvallisuudelle Schengen-alueella. Komission olisi lähetettävä kertomus neuvostolle ja Euroopan parlamentille ja järjestettävä uusi käynti viimeistään vuoden kuluttua arvioinnin tekemisestä sen varmistamiseksi, että jäsenvaltio on korjannut asianomaiset ongelmat. Komission olisi esitettävä neuvostolle uutta käyntiä käsittelevä kertomus käynnin jälkeen.
- (25) Vakavan puutteen toteaminen edellyttää perusteellista tapauskohtaista arviointia, joka perustuu ongelmien luonnetta, laajuutta ja mahdollisia vaikutuksia koskeviin selkeisiin kriteereihin, jotka voivat vaihdella eri osa-alueilla. Havainto voidaan luokitella vakavaksi puutteeksi erilaisten Schengenin säännösten tosiasiallisen täytäntöönpanon kannalta keskeisten seikkojen ja tekijöiden erilaisten yhdistelmien perusteella. Jos kuitenkin katsotaan, että havaittu puute voisi muodostaa perusoikeuksien loukkaamisen tai että sillä on voisi ajan mittaan olla merkittävä kielteinen vaikutus yhteen tai useampaan jäsenvaltioon tai sellaiseen alueen toimintaan, jolla ei suoriteta sisäraja-valvontaa, tällaista puutetta on pidettävä vakavana puutteena. Jos arviointikertomuksessa todetaan ulkorajojen valvontaan liittyvä vakava puute, kyseeseen voi tulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/399 (*) 21 ja 29 artiklan soveltaminen.
- (26) Arviointi- ja valvontamekanismin olisi sisällettävä vankka seuranta ja valvontaa koskeva osa-alue. Komission olisi varmistettava kyseinen osa-alue tiiviissä yhteistyössä neuvoston ja tarvittaessa Euroopan parlamentin kanssa, mutta siitä ei saisi aiheutua kohtuutonta taakkaa siihen osallistuville toimijoille. Arviointien jälkeen olisi laadittava toimintasuunnitelmat. Toimintasuunnitelmia laatiessaan arvioidun jäsenvaltioiden olisi otettava huomioon kaikki unionin tarjoamat rahoitusmahdollisuudet ja hyödynnettävä kyseisiä resursseja parhaalla mahdollisella tavalla. Menettelyn nopeuttamiseksi komission olisi esitettävä tarkasteluja toimintasuunnitelmien riittävyydestä esimerkiksi kirjeen muodossa. Jos komission yksiköt pitävät toimintasuunnitelmaa puutteellisena, asianomaisen jäsenvaltion olisi ripeiden jatkotoimien varmistamiseksi toimitettava tarkistettu toimintasuunnitelma kuukauden kuluessa tarkastelun vastaanottamisesta. Jäsenvaltion olisi raportoitava komissiolle ja neuvostolle toimintasuunnitelmien täytäntöönpanosta lähtökohtaisesti kuuden kuukauden välein. Komission olisi kuitenkin voitava ilmoittaa erilaisesta raporttien laadintavälistä, myös harvemmasta raporttien laadintavälistä, esimerkiksi silloin, kun arvioinnissa on tehty vain parannuksia edellyttäviä havaintoja.
- (27) Komission olisi voitava järjestää osana valvontatoimiaan uusia käyntejä ja varmistuskäyntejä. Uusia käyntejä olisi järjestettävä toimintasuunnitelman täytäntöönpanon edistymisen seuraamiseksi silloin, kun toimintasuunnitelma on laadittu vakavan puutteen havainneen arvioinnin perusteella tai ensimmäisen arvioinnin perusteella, kun tällaisessa arvioinnissa on todettu, että arvioitu jäsenvaltio ei täyttänyt Schengenin säännösten soveltamisen tarvittavia edellytyksiä arvioidulla osa-alueella. Uutta käyntiä käsittelevässä kertomuksessa olisi esiteltävä suositusten täytäntöönpanossa saavutettua edistymistä ja todettava, onko vakava puute korjattu. Kertomukseen olisi voitava tarvittaessa liittää suosituksia. Vertaispaineen aikaansaamiseksi neuvoston olisi voitava ilmaista kantansa kertomukseen ja pyytää komissiota ehdottamaan suosituksia.

(*) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/399, annettu 9 päivänä maaliskuuta 2016, henkilöiden liikkumista rajojen yli koskevasta unionin säännöstöstä (Schengenin rajasäännöstö) (EUVL L 77, 23.3.2016, s. 1).

- (28) Jos arvioinnissa ei ole havaittu vakavia puutteita, olisi voitava tehdä tarpeen mukaan varmistuskäyntejä, joiden avulla seurataan toimintasuunnitelman täytäntöönpanon edistymistä. Varmistuskäynnit olisi järjestettävä aina ennen toimintasuunnitelman päättämistä vakavan puutteen havainneen arvioinnin ja ensimmäisen arvioinnin jälkeen. Varmistuskäyntien järjestämistä ja raportointia koskevien vaatimusten olisi oltava kevyempiä kuin arviointikäyntien vastaavien vaatimusten. Niissä olisi erityisesti käytettävä pienempiä ryhmiä, ja niiden ei pitäisi johtaa uusiin havaintoihin tai edellyttää kertomuksen hyväksymistä. Neuvoston olisi osallistuttava aktiivisemmin valvontavaiheeseen ja komission olisi ilmoitettava sille kirjallisesti, esimerkiksi kirjeen muodossa, varmistuskäyntien tuloksista; lisäksi neuvoston olisi hyväksyttävä toimintasuunnitelmien päättäminen, jos vakavia puutteita ilmenee, ja ensimmäisen arvioinnin ollessa kyseessä, komission ehdotuksen perusteella.
- (29) On olennaisen tärkeää, että Euroopan parlamentti ja neuvosto käyvät säännöllisesti keskusteluita lisätäkseen tietoisuutta Schengenin säännöstön tehokkaan täytäntöönpanon tärkeydestä ja kannustavat jäsenvaltioita korjaamaan havaitut puutteet tarpeen mukaan. Neuvoston olisi erityisesti hoidettava poliittista tehtäväänsä Schengen-alueen hallinnoinnin alalla keskustelemalla komission toimittamista kertomuksista ja käymällä poliittisia keskusteluita Schengenin säännöstön tehokkaasta täytäntöönpanosta ja alueen, jolla ei suoriteta sisärajovalvontaa, moitteettomasta toiminnasta. Komission olisi edistettävä asianmukaisella tavalla kyseisiä keskusteluita, myös hyväksymällä kokoava vuosikertomus, joka kattaa edeltävän vuoden aikana tehdyt arvioinnit ja suositusten täytäntöönpanon tilanteen. Kyseisen kertomuksen ja kyseisten tulosten perusteella neuvoston olisi käytävä horisontaalisia keskusteluita suositusten ja niihin liittyvien korjaavien toimien tehokkaamman ja nopeamman täytäntöönpanon edistämiseksi.
- (30) Tällä asetuksella perustettavan arviointi- ja valvontamekanismin olisi täydennettävä unionin politiikkojen käytännön täytäntöönpanon toimivuuden valvontaa vertaisarviointien avulla. Tämä ei saisi vaikuttaa komission yleiseen toimivaltaan valvoa unionin oikeuden soveltamista Euroopan unionin tuomioistuimen valvonnassa rikkomusmenettelyjen avulla.
- (31) Arviointikertomusten ja uusia käyntejä koskevien kertomusten turvallisuusluokituksen olisi oltava ”arkaluonteinen turvallisuusluokittelematon” sovellettavien komission päätöksessä (EU, Euratom) 2015/443⁽¹⁰⁾ säädettyjen turvallisuutta koskevien sääntöjen mukaisesti. Ne olisi luokiteltava komission päätöksessä (EU, Euratom) 2015/444⁽¹¹⁾ tarkoitettuun ”RESTREINT UE/EU RESTRICTED” -turvaluokkaan, jos tällaista luokitusta edellytetään kyseisen päätöksen 5 artiklan 3 kohdan nojalla tai arvioidun jäsenvaltion perustellusta pyynnöstä.
- (32) Ottaen huomioon Euroopan parlamentille ja kansallisille parlamenteille Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 70 artiklan viimeisessä virkkeessä annetun erityisaseman, jota Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 12 artiklan c alakohdassa korostetaan kansallisten parlamenttien osalta, neuvoston ja komission olisi tiedotettava Euroopan parlamentille ja kansallisille parlamenteille arviointien sisällöstä ja tuloksista. Lisäksi jos komissio tekee ehdotuksen tämän asetuksen muuttamisesta, neuvosto kuulisi työjärjestyksensä⁽¹²⁾ 19 artiklan 7 kohdan h alakohdan mukaisesti Euroopan parlamenttia voidakseen ottaa sen lausunnon huomioon mahdollisimman kattavasti ennen lopullisen tekstin hyväksymistä.
- (33) Euroopan tietosuojavaltuutettua on kuultu asetuksen (EU) 2018/1725 42 artiklan 1 kohdan mukaisesti ja hän on antanut lausunnon 27 päivänä heinäkuuta 2021⁽¹³⁾.
- (34) Henkilötietojen käsittelyyn, jota jäsenvaltiot suorittavat tämän asetuksen mukaisia tehtäviään hoitaessaan, sovelletaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2016/679⁽¹⁴⁾. Henkilötietojen käsittelyyn, jota unionin toimielimet, elimet ja laitokset suorittavat tämän asetuksen mukaisia tehtäviään hoitaessaan, sovelletaan asetusta (EU) 2018/1725.

⁽¹⁰⁾ Komission päätös (EU, Euratom) 2015/443, annettu 13 päivänä maaliskuuta 2015, turvallisuudesta komissiossa (EUVL L 72, 17.3.2015, s. 41).

⁽¹¹⁾ Komission päätös (EU, Euratom) 2015/444, annettu 13 päivänä maaliskuuta 2015, EU:n turvallisuusluokiteltujen tietojen suojaamista koskevista säännöistä (EUVL L 72, 17.3.2015, s. 53).

⁽¹²⁾ Neuvoston päätös 2009/937/EU, annettu 1 päivänä joulukuuta 2009, neuvoston työjärjestyksen vahvistamisesta (EUVL L 325, 11.12.2009, s. 35).

⁽¹³⁾ EUVL C 337, 23.8.2021, s. 2.

⁽¹⁴⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2016/679, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuojasetus) (EUVL L 119, 4.5.2016, s. 1).

- (35) Jotta voidaan varmistaa tämän asetuksen yhdenmukainen täytäntöönpano, komissiolle olisi siirrettävä toimivalta vahvistaa monivuotiset ja vuotuiset arviointiohjelmat, laatia ja päivittää vakiokyselylomake ja hyväksyä arviointikertomukset ja uusia käyntejä koskevat kertomukset. Tätä valtaa olisi käytettävä asetuksen (EU) N:o 182/2011 mukaisesti.
- (36) Komission olisi hyväksyttävä välittömästi sovellettavia täytäntöönpanosäädöksiä, kun tämä on tarpeen asianmukaisesti perustelluissa erittäin kiireellisissä tapauksissa, jotka liittyvät vakavaan puutteeseen.
- (37) Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitettyssä, Tanskan asemasta tehdyssä pöytäkirjassa N:o 22 olevien 1 ja 2 artiklan mukaisesti Tanska ei osallistu tämän asetuksen hyväksymiseen, asetus ei sido Tanskaa eikä sitä sovelleta Tanskaan. Koska tällä asetuksella kehitetään Schengenin säännöstöä, Tanska päättää mainitun pöytäkirjan 4 artiklan mukaisesti kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun neuvosto on hyväksynyt tämän asetuksen, saattaako se asetuksen osaksi kansallista lainsäädäntöään.
- (38) Irlanti osallistuu tähän asetukseen Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitettyssä, osaksi Euroopan unionia sisällytetystä Schengenin säännöstöstä tehdyssä pöytäkirjassa N:o 19 olevan 5 artiklan 1 kohdan sekä neuvoston päätöksen 2002/192/EY⁽¹⁵⁾ 6 artiklan 2 kohdan mukaisesti.
- (39) Islannin ja Norjan osalta tällä asetuksella kehitetään niitä Schengenin säännösten määräyksiä, joita tarkoitetaan Euroopan unionin neuvoston sekä Islannin tasavallan ja Norjan kuningaskunnan välisessä sopimuksessa viimeksi mainittujen osallistumisesta Schengenin säännösten täytäntöönpanoon, soveltamiseen ja kehittämiseen⁽¹⁶⁾ ja jotka kuuluvat neuvoston päätöksen 1999/437/EY⁽¹⁷⁾ 1 artiklassa tarkoitettuun alaan.
- (40) Sveitsin osalta tällä asetuksella kehitetään niitä Schengenin säännösten määräyksiä, joita tarkoitetaan Euroopan unionin, Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton välisessä sopimuksessa Sveitsin valaliiton osallistumisesta Schengenin säännösten täytäntöönpanoon, soveltamiseen ja kehittämiseen⁽¹⁸⁾ ja jotka kuuluvat neuvoston päätöksen 1999/437/EY 1 artiklassa, luettuna yhdessä neuvoston päätöksen 2008/146/EY⁽¹⁹⁾ 3 artiklan kanssa, tarkoitettuun alaan.
- (41) Liechtensteinin osalta tällä asetuksella kehitetään niitä Schengenin säännösten määräyksiä, joita tarkoitetaan Euroopan unionin, Euroopan yhteisön, Sveitsin valaliiton ja Liechtensteinin ruhtinaskunnan välisessä pöytäkirjassa Liechtensteinin ruhtinaskunnan liittymisestä Euroopan unionin, Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton väliseen sopimukseen Sveitsin valaliiton osallistumisesta Schengenin säännösten täytäntöönpanoon, soveltamiseen ja kehittämiseen⁽²⁰⁾ ja jotka kuuluvat päätöksen 1999/437/EY 1 artiklassa, luettuna yhdessä neuvoston päätöksen 2011/350/EU⁽²¹⁾ 3 artiklan kanssa, tarkoitettuun alaan.

⁽¹⁵⁾ Neuvoston päätös 2002/192/EY, tehty 28 päivänä helmikuuta 2002, Irlannin pyynnöstä saada osallistua joihinkin Schengenin säännösten määräyksiin (EYVL L 64, 7.3.2002, s. 20).

⁽¹⁶⁾ EYVL L 176, 10.7.1999, s. 36.

⁽¹⁷⁾ Neuvoston päätös 1999/437/EY, tehty 17 päivänä toukokuuta 1999, tietyistä Euroopan unionin neuvoston, Islannin tasavallan ja Norjan kuningaskunnan välillä näiden kahden valtion osallistumisesta Schengenin säännösten täytäntöönpanoon, soveltamiseen ja kehittämiseen tehdyn sopimuksen yksityiskohtaisista soveltamissäännöistä (EYVL L 176, 10.7.1999, s. 31).

⁽¹⁸⁾ EUVL L 53, 27.2.2008, s. 52.

⁽¹⁹⁾ Neuvoston päätös 2008/146/EY, tehty 28 päivänä tammikuuta 2008, Euroopan unionin, Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton välisen, Sveitsin valaliiton osallistumista Schengenin säännösten täytäntöönpanoon, soveltamiseen ja kehittämiseen koskevan sopimuksen tekemisestä Euroopan yhteisön puolesta (EUVL L 53, 27.2.2008, s. 1).

⁽²⁰⁾ EUVL L 160, 18.6.2011, s. 21.

⁽²¹⁾ Neuvoston päätös 2011/350/EU, annettu 7 päivänä maaliskuuta 2011, Liechtensteinin ruhtinaskunnan liittymisestä Euroopan unionin, Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton väliseen sopimukseen, joka koskee Sveitsin valaliiton osallistumista Schengenin säännösten täytäntöönpanoon, soveltamiseen ja kehittämiseen, Euroopan unionin, Euroopan yhteisön, Sveitsin valaliiton ja Liechtensteinin ruhtinaskunnan välillä tehtävän pöytäkirjan tekemisestä Euroopan unionin puolesta, siltä osin kuin kyse on tarkastusten poistamisesta sisärajoilta ja henkilöiden liikkumisesta rajojen yli (EUVL L 160, 18.6.2011, s. 19).

- (42) Tämä asetus on Kyproksen osalta vuoden 2003 liittymisasiakirjan 3 artiklan 1 kohdassa, Bulgarian ja Romanian osalta vuoden 2005 liittymisasiakirjan 4 artiklan 1 kohdassa ja Kroatian osalta vuoden 2011 liittymisasiakirjan 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu Schengenin säännöstöön perustuva tai muuten siihen liittyvä säädös.
- (43) Koska sovellettavien Schengenin arviointimenettelyjen mukainen varmistaminen on jo saatu päätökseen Bulgarian, Romanian ja Kroatian osalta niitä koskevien liittymisasiakirjojen perusteella, tämän asetuksen 1 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaista varmistamista ei pitäisi käynnistää uudelleen näiden jäsenvaltioiden osalta,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN ASETUKSEN:

I LUKU

YLEISET SÄÄNNÖKSET

1 artikla

Kohde ja soveltamisala

1. Tällä asetuksella perustetaan arviointi- ja valvontamekanismi, jonka tarkoituksena on varmistaa, että jäsenvaltiot soveltavat Schengenin säännöstöä tosiasiallisesti, tehokkaasti ja oikein, ja edistää näin keskinäistä luottamusta jäsenvaltioiden välillä ja alueen, jolla ei suoriteta sisärajalvalvontaa, moitteetonta toimintaa.
2. Perustetun arviointi- ja valvontamekanismin avulla suoritetaan objektiivisia ja puolueettomia arviointi- ja valvontatoimia, joiden tarkoituksena on
 - a) varmistaa Schengenin säännöstön soveltaminen niissä jäsenvaltioissa, joihin sitä sovelletaan kaikilta osin, ja niissä jäsenvaltioissa, joihin Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitettyjen asiaankuuluvien pöytäkirjojen mukaisesti Schengenin säännöstöä sovelletaan osittain;
 - b) varmistaa tarvittavien edellytysten olemassaolo Schengenin säännöstön kaikkien asianmukaisten osien soveltamiselle niissä jäsenvaltioissa, joiden osalta ei ole hyväksytty Schengenin säännöstön täysimääräistä tai osittaista soveltamista koskevaa neuvoston päätöstä, lukuun ottamatta niitä jäsenvaltioita, joiden arviointi on jo saatu päätökseen tämän asetuksen tullessa voimaan.
3. Arvioinnit voivat kattaa kaikki Schengenin säännöstön näkökohdat, ja niissä otetaan huomioon Schengenin säännöstöä soveltavien viranomaisten toiminta. Arvioinnit voivat kattaa erityisesti seuraavat osa-alueet: ulkorajojen valvonta, sisärajalvalvonnan puuttuminen, viisumipolitiikka, palauttaminen, Schengenin säännöstön soveltamista tukevat laaja-alaiset tietojärjestelmät, poliisiyhteistyö, rikosasioissa tehtävä oikeudellinen yhteistyö ja tietosuojaa.

2 artikla

Määritelmät

Tässä asetuksessa tarkoitetaan

- 1) 'Schengenin säännöstöllä' niitä määräyksiä, jotka on sisällytetty osaksi unionia Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitetyn, osaksi Euroopan unionia sisällytetystä Schengenin säännöstöstä tehdyn pöytäkirjan N:o 19 mukaisesti, sekä säädöksiä, jotka perustuvat tai muutoin liittyvät niihin;
- 2) 'ensimmäisellä arvioinnilla' arviointia, jonka tarkoituksena on varmistaa, täyttääkö jäsenvaltio, jota Schengenin säännöstö sitoo ja jonka osalta sisärajalvalvontaa ei ole lakkautettu, Schengenin säännöstön täysimääräisen soveltamisen edellytykset, tai täyttääkö jäsenvaltio, joka ei osallistu Schengenin säännöstöön mutta jolle neuvosto on antanut luvan soveltaa osia Schengenin säännöstöstä, Schengenin säännöstön osittaisen soveltamisen edellytykset;

- 3) 'säännöllisellä arvioinnilla' monivuotiseen arviointiohjelmaan ja vuotuisen arviointiohjelmaan kuuluvaa arviointia, jonka tarkoituksena on varmistaa, että jäsenvaltio soveltaa Schengenin säännöstöä, ja arvioida jäsenvaltion yleistä tehokkuutta Schengenin säännöstön soveltamisessa;
- 4) 'yllätysarvioinnilla' arviointia, joka ei kuulu monivuotiseen arviointiohjelmaan eikä vuotuisen arviointiohjelmaan ja jonka tarkoituksena on varmistaa, että yksi tai useampi jäsenvaltio soveltaa Schengenin säännöstöä yhdellä tai useammalla osa-alueella;
- 5) 'temaattisella arvioinnilla' arviointia, joka kuuluu vuotuisen arviointiohjelmaan ja jonka tarkoituksena on tehdä analyysi jäsenvaltioiden lainsäädännöstä tai käytännöistä Schengenin säännöstön soveltamisessa tai sen tiettyjen osien soveltamisesta useissa eri jäsenvaltioissa;
- 6) 'käynnillä' käyntiä jäsenvaltiossa tai sen konsulaateissa arviointi- tai valvontatoimen suorittamista varten;
- 7) 'uudella käynnillä' täydentävää käyntiä sellaisen arvioinnin jälkeen, jossa on havaittu vakava puute, tai ensimmäisen arvioinnin jälkeen, jossa on todettu, että arvioitu jäsenvaltio ei täytä Schengenin säännöstön soveltamisen tarvittavia edellytyksiä;
- 8) 'varmistuskäynnillä' täydentävää käyntiä, joka ei ole uusi käynti ja jonka tarkoituksena on valvoa edistymistä toimintasuunnitelman täytäntöönpanossa;
- 9) 'vaatimustenvastaisella havainnolla' sellaisen havainnon arviointia, jonka mukaan kansalliset lait, asetukset ja hallinnolliset toimenpiteet tai niiden täytäntöönpano eivät ole Schengenin säännöstön oikeudellisesti sitovien määräysten mukaisia;
- 10) 'vakavalla puutteella' yleistä arviota tilanteesta, joka johtuu yhdestä tai useammasta vaatimustenvastaisesta havainnosta, jotka liittyvät Schengenin säännöstön tosiasialliseen soveltamiseen ja jotka erikseen tai yhdessä uhkaavat muodostaa perusoikeuksien loukkauksen tai joilla on tai saattaa ajan mittaan olla merkittävä kielteinen vaikutus yhteen tai useampaan jäsenvaltioon tai sellaisen alueen toimintaan, jolla ei suoriteta sisäraja-valvontaa;
- 11) 'ryhmällä' jäsenvaltioiden nimeämistä asiantuntijoista ja komission edustajista koostuvaa ryhmää, joka suorittaa arviointi- ja valvontatoimia;
- 12) 'tarkkailijalla' 7 artiklassa tarkoitetun unionin elimen, toimiston tai viraston nimeämää asiantuntijaa, joka osallistuu arviointi- tai valvontatoimeen;
- 13) 'koulutettavalla asiantuntijalla' jäsenvaltion tai komission edustajan nimeämää asiantuntijaa, joka koulutetaan Schengen-arvioijaksi.

3 artikla

Velvollisuudet ja yhteistyövelvoite

1. Jäsenvaltiot ja komissio vastaavat yhdessä arviointi- ja valvontamekanismin täytäntöönpanosta, ja niitä avustavat 7 artiklassa tarkoitetut asiaankuuluvat unionin elimet, toimistot ja virastot niille kullekin kuuluvien toimeksiantojen mukaisesti.
2. Komissiolla on yleinen koordinoiva rooli vuotuisten ja monivuotisten arviointiohjelmien laatimisessa, kyselylomakkeiden laatimisessa ja käyntiaikataulujen asettamisessa, käyntien toteuttamisessa sekä arviointikertomusten ja suositusten laatimisessa. Se varmistaa myös sen, että jatko- ja valvontatoimet toteutetaan.
3. Neuvosto antaa suosituksia, jos vakavia puutteita ilmenee tai jos kyseessä on ensimmäinen arviointi tai temaattinen arviointi tai jos arvioitu jäsenvaltio kiistää suositusluonnoksia sisältävän arviointikertomuksen luonnoksen olennaisilta osin. Neuvoston olisi osana arviointi- ja valvontamekanismin valvontavaihetta hyväksyttävä päätöksiä, jotka koskevat toimintasuunnitelmien päättämistä vakavien puutteiden ilmetessä ja kun kyseessä on ensimmäinen arviointi.

Neuvosto hoitaa poliittista tehtäväänsä Schengen-alueen hallinnon alalla keskustelemalla komission 25 artiklan mukaisesti toimittamista kertomuksista, myös toimintasuunnitelmien täytäntöönpanon tilannekatsauksen osalta, ja käymällä poliittisia keskusteluja Schengenin säännösten tehokkaasta täytäntöönpanosta ja alueen, jolla ei suoriteta sisärajovalvontaa, moitteettomasta toiminnasta. Tätä varten komissio ja neuvosto toimivat täydessä yhteistyössä tämän asetuksen nojalla toteutettavan arviointi- ja valvontamekanismin kaikissa vaiheissa. Komissio toimittaa neuvostolle erityisesti asiaankuuluvat ja oikea-aikaiset tiedot arviointi- ja valvontatoimien ohjelmasuunnittelusta ja täytäntöönpanosta.

4. Jäsenvaltioiden ja komission on tehtävä kaikilta osin yhteistyötä kaikissa arviointivaiheissa tämän asetuksen tosiasiallisen täytäntöönpanon varmistamiseksi.

5. Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki yleiset tai erityiset toimet komission ja ryhmien tukemiseksi ja avustamiseksi arviointi- ja valvontatoimien täytäntöönpanossa.

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että komissio ja arviointi- ja valvontatoimia suorittavat ryhmät voivat suorittaa tehtävänsä tuloksettaasti, erityisesti mahdollistamalla sen, että komissio ja ryhmät voivat tehdä tiedusteluja suoraan asiaankuuluville henkilöille, ja tarjoamalla esteettömän pääsyn kaikille arviointi- tai valvontatoimien edellyttämille alueille ja kaikkiin arviointi- tai valvontatoimien edellyttämiin tiloihin ja asiakirjoihin, mukaan lukien kansalliset ja sisäiset suuntaviivat ja ohjeet. Pääsy asiaankuuluviin turvallisuusluokiteltuihin tietoihin on myönnettävä ryhmän jäsenille ja tarkkailijoille, joista toimivaltainen viranomais on tehnyt asianmukaisen turvallisuusselvityksen.

6. Komissio vastaa ryhmiin kuuluvien komission edustajien ja jäsenvaltioiden asiantuntijoiden tarvittavien matkajärjestelyjen toteuttamisesta käynnin kohteena olevaan jäsenvaltioon ja takaisin.

Komissio maksaa käynteihin osallistuvien asiantuntijoiden ja 16 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun koulutettavan asiantuntijan matka- ja majoituskulut.

Käynnin kohteena oleva jäsenvaltio vastaa tarvittavien kuljetusten järjestämisestä paikalla, yllätyskäyntejä lukuun ottamatta.

4 artikla

Arviointimuodot

1. Arviointeja voidaan tehdä seuraavissa muodoissa:

- a) ensimmäiset arvioinnit;
- b) säännölliset arvioinnit;
- c) yllätysarvioinnit;
- d) temaattiset arvioinnit.

2. Komissio järjestää ensimmäiset arvioinnit sen jälkeen, kun jäsenvaltio on ilmoittanut olevansa valmis arvioitavaksi.

3. Komissio voi järjestää yllätysarviointeja, erityisesti

- a) Schengenin säännösten soveltamisen arvioimiseksi sisärajoilla;
- b) kun se saa tietää uusista tai systeemisistä ongelmista, joilla voi olla merkittävä kielteinen vaikutus alueen, jolla ei suoriteta sisärajovalvontaa, toimintaan, mukaan lukien olosuhteet, jotka muodostavat uhkan yleiselle järjestykselle tai sisäiselle turvallisuudelle kyseisellä alueella;
- c) kun sillä on syytä katsoa, että jäsenvaltio laiminlyö vakavalla tavalla Schengenin säännöstöstä johtuvia velvollisuuksiaan, myös jos sillä on syytä katsoa, että perusoikeuksia loukataan vakavasti.

4. Komissio voi järjestää temaattisia arviointeja erityisesti, jotta voidaan arvioida merkittävien lainsäädännöllisten muutosten täytäntöönpanoa, kun niitä aletaan soveltaa, ja uusien aloitteiden täytäntöönpanoa tai samankaltaisia haasteita kohtaavien jäsenvaltioiden eri osa-alueisiin tai käytäntöihin liittyviä ongelmia.

*5 artikla***Valvontatoimien muodot**

Valvontatoimia voidaan toteuttaa seuraavissa muodoissa:

- a) arvioitujen jäsenvaltioiden toimittamien toimintasuunnitelmien ja jatkotoimia koskevien kertomusten arviointi;
- b) uudet käynnit;
- c) varmistuskäynnit.

*6 artikla***Arviointi- ja valvontamenetelmät**

Edellä 4 ja 5 artiklassa tarkoitettuja arviointi- ja valvontatoimia voidaan suorittaa tekemällä käyntejä sekä kyselylomakkeiden tai poikkeuksellisesti muiden etämenetelmien avulla.

Kutakin arviointi- ja valvontamenetelmää voidaan käyttää tarpeen mukaan erikseen tai yhdessä jonkin toisen menetelmän kanssa.

*7 artikla***Yhteistyö unionin elinten, toimistojen ja virastojen kanssa**

1. Komissio tekee yhteistyötä Schengenin säännöstön täytäntöönpanoon osallistuvien asiaankuuluvien unionin elinten, toimistojen ja virastojen sekä Euroopan unionin perusoikeusviraston kanssa.

Komissio voi sopia kyseisten unionin elinten, toimistojen ja virastojen kanssa järjestelyistä tämän asetuksen täytäntöönpanoa koskevan yhteistyön helpottamiseksi.

2. Komissio voi pyytää 1 kohdassa tarkoitettuja unionin elimiä, toimistoja ja virastoja toimittamaan niiden toimeksiantojen mukaisesti tietoja, tilastotietoja tai riskianalysejä, myös korruptiosta ja järjestäytyneestä rikollisuudesta, siltä osin kuin nämä voivat haitata Schengenin säännöstön soveltamista jäsenvaltioissa, jotta voidaan parantaa asetuksessa (EU) 2019/1896 tarkoitettua tilannetietoisuutta jäsenvaltioiden toteuttamasta Schengenin säännöstön täytäntöönpanosta.

Arvioitu jäsenvaltio voi kommentoida ensimmäisen alakohdan mukaisesti toimitettuja tietoja.

*8 artikla***Yhteistyö Frontexin kanssa**

1. Frontex toimittaa neuvostolle, komissiolle ja jäsenvaltioille kunkin vuoden 31 päivään elokuuta mennessä riskianalyysin 13 artiklassa tarkoitetun vuotuisen arviointiohjelman laatimista varten.

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetun riskianalyysin on katettava kaikki asiaa koskevat Euroopan yhdennettyyn rajaturvallisuuteen liittyvät näkökohdat, ja sen on sisällettävä suosituksia, jotka koskevat ulkorajojen tiettyjä osuuksia, tiettyjä rajanylityspaikkoja ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/115/EY⁽²²⁾ noudattamisen arvioinnin kannalta merkityksellisiä kohteita jäsenvaltioissa, jotka ovat seuraavana vuonna arviointivuorossa 12 artiklan nojalla laaditun monivuotisen arviointiohjelman mukaisesti.

⁽²²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/115/EY, annettu 16 päivänä joulukuuta 2008, jäsenvaltioissa sovellettavista yhteisistä vaatimuksista ja menettelyistä laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten palauttamiseksi (EUVL L 348, 24.12.2008, s. 98).

2. Frontex toimittaa komissiolle kunkin vuoden 31 päivään elokuuta mennessä erillisen riskianalyysin, joka sisältää suosituksia seuraavana vuonna tehtävistä yllätysarviointeista riippumatta siitä, mitkä jäsenvaltiot ovat kunakin vuonna arviointivuorossa 12 artiklan nojalla laaditun monivuotisen arviointiohjelman mukaisesti.

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettut suositukset voivat koskea mitä tahansa aluetta tai tiettyä alaa, ja niissä on lueteltava ainakin 10 ulkorajojen tiettyä osuutta, ainakin 10 tiettyä rajanylityspaikkaa ja ainakin 10 direktiivin 2008/115/EY noudattamisen arvioinnin kannalta merkityksellistä kohdetta sekä muut merkitykselliset tiedot.

9 artikla

Yhteistyö Europolin kanssa

Europol tarjoaa asetuksen (EU) 2016/794 4 artiklan 1 kohdan u alakohdan mukaisesti asiantuntemusta, analyyskejä ja raportteja sekä muita asiaankuuluvia tietoja tämän asetuksen täytäntöönpanon tueksi.

10 artikla

Synergiat muiden arviointi- ja valvontatoimien kanssa

1. Komissio hyödyntää asiaankuuluvien mekanismien ja välineiden – mukaan lukien Schengenin säännösten täytäntöönpanoon, erityisesti haavoittuvuusarviointiin, osallistuvien unionin elinten, toimistojen ja virastojen, Euroopan unionin perusoikeusviraston sekä riippumattomien kansallisten valvontamekanismien ja -elinten arviointi- ja valvontatoimet – tuloksia arviointi- ja valvontatoimien valmistelussa lisätäkseen tietoisuutta alueen, jolla ei suoriteta sisärajavalvontaa, toiminnasta sekä välttääkseen toimien päällekkäisyyden ja ristiriitaiset toimet. Komissio voi arvioidun jäsenvaltion suostumuksella käyttää kansallisten laadunvalvontamekanismien tuloksia, jos ne ovat saatavilla.

2. Tämän asetuksen nojalla annettavat suositukset täydentävät asetuksen (EU) 2019/1896 32 artiklan 7 kohdan nojalla haavoittuvuusarviointien yhteydessä annettuja suosituksia.

3. Komissio voi jakaa 1 kohdassa tarkoitettujen asiaankuuluvien kansallisten ja unionin elinten, toimistojen ja virastojen kanssa turvallisesti ja oikea-aikaisesti tietoja arviointikertomuksista, toimintasuunnitelmista ja toimintasuunnitelmien täytäntöönpanosta.

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuja tietoja jaetaan kyseessä olevien unionin elinten, toimistojen ja virastojen toimeksiantojen mukaisesti.

11 artikla

Tiedot kolmansilta osapuolilta

Rajoittamatta 20 artiklan 1 kohtaa komissio voi ottaa huomioon arviointi- ja valvontatoimien ohjelmasuunnittelussa ja täytäntöönpanossa kolmansien osapuolten, mukaan lukien riippumattomat viranomaiset, valtiosta riippumattomat järjestöt ja kansainväliset järjestöt, toimittamat tiedot, jotka liittyvät Schengenin säännösten täytäntöönpanoon.

Komissio ilmoittaa jäsenvaltioille kolmansien osapuolten toimittamat tiedot, jotka se toteaa merkityksellisiksi arviointi- ja valvontatoimien ohjelmasuunnittelun kannalta. Jäsenvaltioilla on sen jälkeen mahdollisuus kommentoida kyseisten tietojen sisältöä.

II LUKU

OHJELMASUUNNITTELU

12 artikla

Monivuotinen arviointiohjelma

1. Komissio laatii 7 artiklassa tarkoitettuja asiaankuuluvia unionin elimiä, toimistoja ja virastoja tarvittaessa kuultuaan seitsemän vuotta kattavan monivuotisen arviointiohjelman vähintään kahdeksan kuukautta ennen seuraavan seitsenvuotiskauden alkamista.

Kunkin monivuotisen arviointijakson aikana jokaiselle jäsenvaltiolle tehdään riskianalyyysien, uuden lainsäädännön tai komission 7–11 artiklan mukaisesti saamien tietojen perusteella yksi säännöllinen arviointi ja tarvittaessa niille voidaan tehdä yksi tai useampi temaattinen arviointi tai yllätysarviointi.

2. Komissio hyväksyy monivuotisen arviointiohjelman täytäntöönpanosäädöksellä. Nämä täytäntöönpanosäädökset hyväksytään 30 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.

Komissio toimittaa monivuotisen arviointiohjelman Euroopan parlamentille ja neuvostolle.

3. Monivuotisessa arviointiohjelmassa voidaan tarvittaessa määrittää tietyt säännöllisissä arvioinneissa arvioitavat 1 artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen osa-alueiden erityiset painopistealueet, ja se sisältää näiden arviointien alustavan aikataulun.

Monivuotisessa arviointiohjelmassa vahvistetaan alustava luettelo säännöllisten arviointien kohteina kunakin vuonna olevista jäsenvaltioista, sanotun kuitenkaan vaikuttamatta tämän artiklan 4 kohdan nojalla tehtyihin mukautuksiin. Jäsenvaltioiden säännöllisen arvioinnin alustavassa järjestyksessä otetaan huomioon edeltäneestä säännöllisestä arvioinnista kulunut aika. Lisäksi siinä otetaan huomioon edeltäneiden arviointien tulokset, toimintasuunnitelmien täytäntöönpanovauhti ja muut komission saatavilla olevat, 7–11 artiklan mukaisesti kerätyt merkitykselliset tiedot jäsenvaltioiden käytännöistä Schengenin säännöstön soveltamisen alalla.

4. Edellä olevan 3 kohdan nojalla vahvistetun alustavan aikataulun mukaisen arvioinnin estävän ylivoimaisen esteen sattuessa komissio voi tehdä asianomaisen jäsenvaltion suostumuksella mukautuksia kyseessä olevien arviointien aikatauluun.

Komissio tiedottaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle viipymättä tällaisista ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetuista tapahtumista ja niiden ennakoidusta vaikutuksesta monivuotisen arviointiohjelman mukaisten arviointien aikatauluihin.

13 artikla

Vuotuinen arviointiohjelma

1. Komissio vahvistaa vuotuisen arviointiohjelman täytäntöönpanosäädöksellä sitä vuotta edeltävän vuoden 15 päivään marraskuuta mennessä, johon ohjelma liittyy. Vuotuinen arviointiohjelma tulee perustua erityisesti komission 7–11 artiklan mukaisesti saamien riskianalyyysien ja muiden tietojen perusteella. Nämä täytäntöönpanosäädökset hyväksytään 30 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.

2. Vuotuinen arviointiohjelma sisältää alustavan aikataulun seuraavia arviointeja varten:

- a) jäsenvaltioiden säännölliset arvioinnit, kuten monivuotisessa arviointiohjelmassa täsmennetään;
- b) jäsenvaltioiden ensimmäiset arvioinnit;

- c) soveltuvin osin temaattiset arvioinnit, mukaan lukien niiden aiheet, arvioitavat jäsenvaltiot ja suunnitellut menetelmät.
3. Komissio toimittaa vuotuisen arviointiohjelman Euroopan parlamentille ja neuvostolle viipymättä.

Edellä olevan 2 kohdan nojalla vahvistetun alustavan aikataulun mukaisen arvioinnin estävän ylivoimaisen esteen sattuessa komissio voi tehdä asianomaisen jäsenvaltion suostumuksella mukautuksia kyseessä olevien arviointien aikatauluun.

Komissio tiedottaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle viipymättä tällaisista toisessa alakohdassa tarkoitetuista tapahtumista ja niiden ennakoidusta vaikutuksesta monivuotisen arviointiohjelman mukaisten arviointien aikatauluihin.

14 artikla

Vakiokyselylomake

1. Komissio laatii ja päivittää vakiokyselylomakkeen täytäntöönpanosäädöksellä. Edellä tarkoitettua täytäntöönpanosäädökset hyväksytään 30 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen

Komissio voi kuulla kyselylomaketta laatiessaan 7 artiklassa tarkoitettuja asiaankuuluvia unionin elimiä, toimistoja ja virastoja.

2. Vakiokyselylomake kattaa asiaa koskevan lainsäädännön täytäntöönpanon sekä Schengenin säännösten täytäntöönpanoa varten käytettävissä olevat organisatoriset ja tekniset välineet, mukaan lukien käsikirjoissa mainitut välineet, Schengen-luettelot ja asiaankuuluvat tilastotiedot.

3. Komissio lähettää vakiokyselylomakkeen 1 päivänä heinäkuuta kunakin vuonna niille jäsenvaltioille, joiden osalta seuraavana vuonna on määrä suorittaa säännöllinen arviointi vuotuisen arviointiohjelman mukaisesti.

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettujen jäsenvaltioiden on toimitettava vastauksensa komissiolle viimeistään 31 päivänä lokakuuta samana vuonna.

Komissio asettaa toisessa alakohdassa tarkoitettua vastaukset muiden jäsenvaltioiden saataville.

4. Arvioitujen jäsenvaltioiden on komission pyynnöstä saatettava vakiokyselylomakkeeseen antamansa vastaukset ajan tasalle ja vastattava pyydettyä täydentäviin kysymyksiin ennen erityisiä arviointeja. Jäsenvaltiot voivat tarvittaessa toimittaa myös kansallisten laadunvalvontamekanismien avulla ja sisäisissä tarkastuksissa tehdyt havainnot.

III LUKU

ARVIOINTI- JA VALVONTATOIMIEN SUORITTAMISTA KOSKEVAT YHTEISET SÄÄNNÖKSET

15 artikla

Ryhmän jäsenet ja tarkkailijat

1. Arviointi- ja valvontatoimiin osallistuvilla ryhmän jäsenillä ja tarkkailijoilla on oltava asianmukainen pätevyys, mukaan lukien vankka teoreettinen tietämys ja kokemus arviointi- ja valvontamekanismin kattamilta aloilta sekä hyvät tiedot arvioinnin periaatteista, menettelyistä ja tekniikoista, ja heidän on kyettävä ilmaisemaan itseään tehokkaasti yhteisellä kielellä.

2. Myös niiden jäsenvaltioiden asiantuntijat, joita Schengenin säännöstö sitoo niitä koskevan liittymisasiakirjan nojalla mutta jotka eivät vielä sovelta Schengenin säännöstöä kaikilta osin, osallistuvat Schengenin säännösten kaikkia osia koskeviin arviointi- ja valvontatoimiin.

16 artikla

Asiantuntijoiden, tarkkailijoiden ja koulutettavien asiantuntijoiden koulutus

1. Jäsenvaltiot ja komissio varmistavat yhteistyössä 7 artiklassa tarkoitettujen asiaankuuluvien unionin elinten, toimistojen tai virastojen kanssa, että jäsenvaltioiden asiantuntijat ja komission edustajat saavat asianmukaisen koulutuksen Schengen-arvioijina toimimista varten.

Komissio varmistaa, että Schengen-arvioijien koulutus järjestetään kaikilla asiaankuuluvilla osa-alueilla, ja sen on sisällettävä sekä viranomaisten moitteetonta toimintaa että perusoikeuksia koskevia osia, jotka suunnitellaan yhdessä Euroopan unionin perusoikeusviraston kanssa.

Komissio pitää alustavan opetussuunnitelman ajan tasalla ja järjestää tarvittaessa jatko- ja kertauskoulutusta tiiviissä yhteistyössä jäsenvaltioiden ja 7 artiklassa tarkoitettujen asiaankuuluvien unionin elinten, toimistojen tai virastojen kanssa.

2. Asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa kuhunkin säännöllisiä arviointeja suorittavaan ryhmään voi osallistua yksi koulutettava asiantuntija joko jäsenvaltiosta tai komissiosta.

3. Tarkkailijoilla on oltava riittävä koulutus.

17 artikla

Jäsenvaltioiden asiantuntijoiden luettelo

1. Komissio vahvistaa yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa vuosittain asiantuntijaluettelon, johon kuuluvien henkilöiden ammatillinen tausta kattaa eri osa-alueet tai soveltuvin osin monivuotisessa arviointiohjelmassa vahvistetut erityiset painopistealueet.

2. Jäsenvaltioiden on nimettävä komission pyynnöstä 13 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun vuotuisen arviointiohjelman vahvistamisen yhteydessä yksi tai useampi pätevä asiantuntija kutakin osa-aluetta varten seuraavan vuoden asiantuntijaluetteloon. Kunkin jäsenvaltion on varmistettava, että kutakin osa-aluetta kohden on käytettävissä vähintään yksi nimetty asiantuntija kalenterivuoden aikana. Jäsenvaltio voi ilmoittaa kuuden kuukauden ajanjakson, jonka kuluessa nimetty asiantuntija on käytettävissä, sekä tiettyä arviointia koskevat mieltymykset. Komissio ottaa kyseiset mieltymykset huomioon mahdollisuuksien mukaan.

Jäsenvaltioita ei vaadita nimeämään asiantuntijoita aloilla, joilla heitä ei objektiivisista syistä arvioida tai jos poikkeuksellisessa tilanteessa asiantuntijaksi nimeäminen vaikuttaisi merkittävästi kansallisten tehtävien hoitamiseen. Jos jäsenvaltio vetoaa jälkimmäiseen tapaukseen, sen on toimitettava komissiolle kirjallisesti perustelut ja tiedot tällaisesta poikkeuksellisesta tilanteesta.

Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle nimetty kansallinen yhteyspiste asiantuntijoiden käyttöä koskevaa viestintää varten.

3. Vuotuisen arviointiohjelman sisältyvistä arvioinneista riippuen komissio täsmentää nimettäviä asiantuntijoita koskevat ammatilliset vaatimukset kutsussa.

4. Jäsenvaltioiden on nimettävä asiantuntijat kuuden viikon kuluessa 2 kohdassa tarkoitetun kutsun vastaanottamisesta.

5. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että nimetyt asiantuntijat täyttävät 15 artiklassa tarkoitetut edellytykset ja asiantuntijaluettelon vahvistamista varten lähetetyssä kutsussa määritetyt erityisvaatimukset.

6. Asiantuntijat, jotka ovat saaneet 16 artiklassa tarkoitetun asiaankuuluvan koulutuksen, nimetään mahdollisuuksien mukaan asiaankuuluvaa koulutustaan seuraavalle vuodelle vahvistettuun asiantuntijaluetteloon.

7. Komissio voi pyytää 7 artiklassa tarkoitettuja asiaankuuluvia unionin elimiä, toimistoja ja virastoja nimeämään tarkkailijoita asiantuntijaluetteloon.

8. Komissio arvioi nimetyt asiantuntijat ja vahvistaa valinnat asiantuntijaluetteloon viikon kuluessa heidän nimittämisestään. Komissio ilmoittaa jäsenvaltioille tulevalle vuodelle suunniteltuihin arviointeihin valituista asiantuntijoista yhden kuukauden kuluessa asiantuntijaluettelon vahvistamisesta ottaen huomioon asiantuntijoiden käytettävyyden ja tiettyä arviointia varten ilmoitetut mieltymykset.

9. Jos yksikään tietyn osa-alueen asiantuntijoista ei täytä 3 kohdassa tarkoitettuja vaatimuksia, komissio pyytää asianomaista jäsenvaltiota nimeämään uuden asiantuntijan kyseessä olevaa osa-aluetta varten.

10. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että nimetyt asiantuntijat ovat käytettävissä arviointeja varten, lukuun ottamatta poikkeuksellisia tilanteita, kuten tilannetta, joka vaikuttaa merkittävästi kansallisten tehtävien suorittamiseen tai henkilökohtaista tilannetta. Jos jäsenvaltio vetoaa tällaiseen poikkeukselliseen tilanteeseen, sen on toimitettava komissiolle kirjallisesti perustelut ja tiedot tilanteesta.

Jos luettelossa oleva asiantuntija ei ole enää käytettävissä, asianomaisen jäsenvaltion on nimettävä korvaava asiantuntija kohtuullisen ajan kuluessa.

11. Komissio pitää asiantuntijaluettelon ajan tasalla ja tiedottaa jäsenvaltioille kunkin jäsenvaltion nimeämien asiantuntijoiden määrästä ja profileista.

18 artikla

Ryhmien perustaminen

1. Komissio määrittelee ryhmään osallistuvien jäsenvaltioiden asiantuntijoiden ja komission edustajien määrän arviointi- tai valvontatoimen erityispiirteiden ja tarpeiden perusteella. Ryhmään osallistuvien komission edustajien enimmäismäärä on kaksi. Ennalta ilmoitettavaan käyntiin tai yllätyskäyntiin osallistuvien jäsenvaltioiden asiantuntijoiden vähimmäismäärä ryhmässä on kolme. Komissio valitsee ryhmän asiantuntijat asiantuntijaluettelosta.

Perustaessaan ryhmiä tiettyyn jäsenvaltioon tehtäviä uusia käyntejä ja varmistuskäyntejä varten komissio ja jäsenvaltiot pyrkivät varmistamaan, että vähintään puolet ryhmään kuuluvista jäsenvaltioiden asiantuntijoista ovat samoja kuin arviointiin osallistuneet asiantuntijat.

2. Asiantuntijoita valitessaan komissio kiinnittää huomiota kyseessä olevaa arviointi- tai valvontatoimea varten tarvittaviin profileihin ja ottaa huomioon tarpeen varmistaa maantieteellinen tasapaino ja ammatillisen kokemuksen tasapaino sekä kansallisten hallintoelinten valmiudet.

Jäsenvaltion asiantuntijat eivät saa osallistua ryhmään, joka suorittaa arviointi- tai valvontatoimen siinä jäsenvaltiossa, jossa he ovat töissä.

3. Komissio esittää valituille asiantuntijoille kutsun välittömästi arviointi- tai valvontatoimen päivämäärän vahvistamisen jälkeen ja viimeistään 10 viikkoa ennen arviointi- tai valvontatoimen suunniteltua alkamista. Kutsun saaneiden asiantuntijoiden on vastattava kutsuun viikon kuluessa sen vastaanottamisesta yhteisymmärryksessä heidät nimenneiden viranomaisten kanssa.

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettut kutsut lähetetään nimettyjen kansallisten yhteyspisteiden kautta.

4. Jos kyseessä on yllätyskäynti, komissio lähettää kutsut nimettyjen kansallisten yhteyspisteiden kautta viimeistään kaksi viikkoa ennen yllätyskäynnin suunniteltua alkamista. Kutsuttujen asiantuntijoiden on vastattava kutsuun 72 tunnin kuluessa sen vastaanottamisesta yhteisymmärryksessä heidät nimenneiden viranomaisten kanssa.

5. Komissio voi pyytää 7 artiklassa tarkoitettuja asiaankuuluvia unionin elimiä, toimistoja ja virastoja nimeämään edustajan, jolla on asianmukainen ammatillinen ja kenttätöistä saatu kokemus, osallistumaan tarkkailijana niiden toimeksiannon kattamaan alaan kuuluvaan arviointi- tai valvontatoimeen. Kutsun lähettämiseen ja vastauksen antamiseen sovelletaan tämän artiklan 3 ja 4 kohdassa asetettuja määräaikoja.

6. Jos jäsenvaltio haluaa nimetä 16 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun koulutettavan asiantuntijan, jäsenvaltion on ilmoitettava asiasta komissiolle vähintään kuusi viikkoa ennen arvioinnin suunniteltua alkamista.

7. Edellä 5 kohdassa tarkoitetut tarkkailijat avustavat ryhmää johtavien asiantuntijoiden pyytämällä tavalla, mutta he eivät osallistu ryhmän sisäiseen päätöksentekoon.

Edellä 6 kohdassa tarkoitetut koulutettavat asiantuntijat eivät saa osallistua aktiivisesti arviointitoimeen.

8. Jos komissio ei saa osallistumisvahvistusta vaaditulta määrältä luetteloon kuuluvia asiantuntijoita vähintään kuusi viikkoa ennen arviointi- tai valvontatoimen suunniteltua alkamista tai vähintään viikkoa ennen yllätyskäyntiä, komissio pyytää viipymättä kaikkia jäsenvaltioita nimeämään luetteloon kuulumattomia päteviä asiantuntijoita korvaamaan puuttuvat asiantuntijat. Jäsenvaltioiden on vastattava 72 tunnin kuluessa kyseisen pyynnön vastaanottamisesta.

9. Komissio nimeää komission johtavan asiantuntijan ja antaa ehdotuksen jäsenvaltion johtavasta asiantuntijasta. Ryhmän jäsenet nimittävät jäsenvaltion johtavan asiantuntijan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ryhmä on perustettu.

Johtavat asiantuntijat vastaavat erityisesti yleisestä suunnittelusta, valmistelutoimista, ryhmän organisoinnista, arvioinnin suorittamisesta, arviointikertomuksen laatimiseen liittyvästä koordinoinnista, arviointikertomuksen ja suositusten esittelemisestä, laaduntarkastuksesta ja seurannasta sekä asianmukaisista valvontatoimista tarpeen mukaan.

19 artikla

Käyntien toteuttaminen

1. Ryhmien on toteutettava kaikki tarpeelliset valmistelutoimet sen varmistamiseksi, että käynnit ovat tehokkaita, tarkkoja ja johdonmukaisia.

2. Komissio laatii jäsenvaltioon tai sen konsulaatteihin tehtävien käyntien yksityiskohtaisen ohjelman tiiviissä yhteistyössä johtavien asiantuntijoiden ja asianomaisten jäsenvaltioiden kanssa.

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuun yksityiskohtaiseen ohjelmaan voi sisältyä käyntejä kansallisten viranomaisten ja elinten sekä valtiosta riippumattomien ja kansainvälisten järjestöjen ja muiden toimijoiden, virastojen ja elinten luona, jotka tukevat jäsenvaltioita Schengenin säännösten täytäntöönpanossa.

3. Ennalta ilmoitettavien käyntien osalta komissio kuulee asianomaista jäsenvaltiota aikataulusta ja yksityiskohtaisesta ohjelmasta ja ilmoittaa sille niistä vähintään kuusi viikkoa ennen käynnin suunniteltua toteuttamista. Komissio ilmoittaa etukäteen ryhmän jäsenten ja tarkkailijoiden nimet. Käynnin kohteena oleva jäsenvaltio nimeää yhteyspisteen käyntiin liittyvien käytännön järjestelyjen hoitamista varten.

4. Yllätyskäynnit tehdään niin, että asianomaiselle jäsenvaltiolle annetaan ennakoilmoitus viimeistään 24 tuntia ennen tällaista käyntiä. Yllätyskäynnit sisärajoille tehdään ilman asianomaiselle jäsenvaltiolle annettavaa ennakoilmoitusta. Yllätyskäyntejä voidaan tehdä ilman asianomaiselle jäsenvaltiolle annettavaa ennakoilmoitusta tapauksissa, joissa komissio katsoo perustelluista syistä, että perusoikeuksia on rikottu vakavasti Schengenin säännösten soveltamisessa. Myös varmistuskäyntejä voidaan tehdä ilman asianomaiselle jäsenvaltiolle annettavaa ennakoilmoitusta.

Komissio laatii yllätyskäyntien yksityiskohtaisen ohjelman. Jos jäsenvaltiolle on ilmoitettu yllätyskäynnistä, komissio voi kuulla asianomaista jäsenvaltiota aikataulusta ja yksityiskohtaisesta ohjelmasta.

20 artikla

Arviointikertomukset ja suositukset

1. Ryhmä laatii arviointikertomuksen jokaisesta arvioinnista.

Ryhmät ottavat arviointikertomuksen valmistelussa huomioon vakiokyselylomakkeeseen annetut vastaukset, mahdolliset 7–11 artiklan mukaisesti saadut ja arviointitoimen aikana todennetut lisätiedot ja arviointitoimen havainnot. Arviointikertomukset voivat sisältää havaintoja tukevaa dokumentaarista ja digitaalista aineistoa. Jos arviointi toteutetaan käyntinä, ryhmä laatii arviointikertomuksen käynnin aikana.

Ryhmällä on kokonaisvastuu arviointikertomuksen laatimisesta sekä sen oikeellisuuden ja laadun varmistamisesta. Jos asiasta esiintyy erimielisyyttä, on ryhmän pyrittävä saamaan aikaan sovitteluratkaisu.

Komissio toimittaa arviointikertomuksen luonnoksen ja sen sisältämät ehdotukset suosituksiksi arvioidulle jäsenvaltiolle neljän viikon kuluessa arviointitoimen päättymisestä. Arvioidun jäsenvaltion on esitettävä arviointikertomuksen luonnosta koskevat huomautuksensa kahden viikon kuluessa sen vastaanottamisesta. Kokous kertomuksen laatimiseksi järjestetään arvioidun jäsenvaltion pyynnöstä viimeistään viiden työpäivän kuluessa arvioidun jäsenvaltion esittämien huomautusten vastaanottamisesta. Arvioidun jäsenvaltion huomautukset otetaan tarvittaessa huomioon arviointikertomuksen luonnoksessa.

2. Arviointikertomuksessa analysoidaan laatuun, määrään, toimintaan, hallintoon ja organisaatioon liittyviä seikkoja sekä luetellaan arvioinnin aikana havaitut puutteet, parannuskohteet ja parhaat käytännöt.

3. Havainnoille voidaan antaa jokin seuraavista arvioista:

- a) paras käytäntö;
- b) parannukset tarpeen;
- c) vaatimustenvastainen.

4. Komissio hyväksyy arviointikertomuksen täytäntöönpanosäädöksellä. Kyseinen täytäntöönpanosäädös hyväksytään 30 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen. Arviointikertomus on hyväksyttävä viimeistään neljän kuukauden kuluessa arviointitoimen päättymisestä.

Arviointikertomuksessa esitetään suosituksia arvioinnin aikana havaittuihin puutteisiin ja parannuskohteisiin liittyvistä korjaavista toimista ja ilmoitetaan niiden toteuttamisen kiireellisyysjärjestys. Arviointikertomuksessa voidaan asettaa suositusten täytäntöönpanolle kohtuulliset määräajat, jotka määritellään yhteistyössä asianosaisen jäsenvaltion kanssa. Jos arvioinnissa havaitaan vakava puute, sovelletaan 22 artiklan erityissäännöksiä.

Komissio toimittaa arviointikertomuksen Euroopan parlamentille ja neuvostolle viimeistään 14 päivän kuluttua sen hyväksymisestä.

5. Jos arvioitu jäsenvaltio 10 työpäivän kuluessa kertomuksen laatimiskokouksesta kiistää olennaisilta osin arviointikertomuksen luonnoksen sisällön tai havainnon luonteen, komission hyväksymä kertomus rajoitetaan koskemaan havaintoja eikä siihen liitetä suosituksia. Tällaisissa tapauksissa ja rajoittamatta 22 artiklan soveltamista komissio esittää neljän kuukauden kuluessa arviointitoimen päättymisestä neuvostolle erillisen ehdotuksen suositusten hyväksymiseksi täytäntöönpanopäätöksellä. Ehdotuksessa voidaan asettaa suositusten täytäntöönpanolle kohtuulliset määräajat, jotka määritellään yhteistyössä jäsenvaltion kanssa, ja siinä on ilmoitettava suositusten toteuttamisen kiireellisyysjärjestys.

Neuvosto hyväksyy suositukset ja toimittaa ne Euroopan parlamentille ja kansallisille parlamenteille.

21 artikla

Jatkotoimet ja valvonta

1. Arvioidun jäsenvaltion on toimitettava komissiolle ja neuvostolle toimintasuunnitelma kaikkien suositusten täytäntöönpanosta kahden kuukauden kuluessa 20 artiklan 4 kohdan mukaisen arviointikertomuksen ja sen sisältämien suositusten tai 20 artiklan 5 kohdan mukaisten neuvoston suositusten hyväksymisestä komissiossa. Muita jäsenvaltioita pyydetään esittämään huomautuksensa toimintasuunnitelmasta.

2. Komissio esittää arviointitoimen suorittanutta ryhmää kuultuaan tarkastelunsa toimintasuunnitelman asianmukaisuudesta arvioidulle jäsenvaltiolle kuukauden kuluessa toimintasuunnitelman toimittamisesta.

Jos komissio katsoo, että toimintasuunnitelma ei ole asianmukainen, arvioidun jäsenvaltion on toimitettava tarkistettu toimintasuunnitelma kuukauden kuluessa tarkastelun vastaanottamisesta. Komissio esittää toimintasuunnitelmaa koskevan tarkastelun myös neuvostolle.

3. Arvioidun jäsenvaltion on raportoitava komissiolle ja neuvostolle toimintasuunnitelmansa täytäntöönpanosta kuuden kuukauden välein alkaen siitä, kun se on saanut ilmoituksen toimintasuunnitelman tarkastelun vastaanottamisesta, siihen saakka, kunnes komissio katsoo, että toimintasuunnitelma on pantu kokonaan täytäntöön. Puutteiden luonteesta ja suositusten täytäntöönpanon tilanteesta riippuen komissio voi arvioidun jäsenvaltiota kuullen vaatia tältä edellä todetusta poikkeavaa raporttien laadintaväliä.

Jos arvioitu jäsenvaltio ei raportoi säännöllisesti toimintasuunnitelman täytäntöönpanosta, komissio ilmoittaa neuvostolle ja Euroopan parlamentille, että arvioitu jäsenvaltio ei täytä velvollisuuksiaan.

Komissio voi tehdä varmistuskäyntejä valvoakseen toimintasuunnitelman täytäntöönpanon edistymistä.

Jos komissio katsoo, että toimintasuunnitelma on pantu kokonaan täytäntöön, se ilmoittaa jäsenvaltioille toimintasuunnitelman päättämisestä.

IV LUKU

VAKAVA PUUTE JA ERITYISET ARVIOINTIMUODOT

22 artikla

Arviointikertomuksessa yksilöityä vakavaa haittaa koskevat erityissäännökset

1. Arviointitoimen päätyttyä komissio ja jäsenvaltion johtavat asiantuntijat ilmoittavat arvioidulle jäsenvaltiolle ryhmän puolesta kirjallisesti vakavan puutteen havaitsemisesta. Asiasta on ilmoitettava viipymättä myös neuvostolle.

Arvioidun jäsenvaltion on ryhdyttävä välittömästi korjaaviin toimiin, myös tarvittaessa hyödyntämällä kaikkia asianmukaisia toiminnallisia ja rahoituksellisia välineitä. Arvioidun jäsenvaltion on ilmoitettava viipymättä komissiolle ja muille jäsenvaltioille toteuttamisestaan tai suunnittelemisestaan välittömistä korjaavista toimista. Vastaavasti komissio ilmoittaa 7 artiklassa tarkoitetuille asiaankuuluville unionin elimille, toimistoille ja virastoille vakavasta puutteesta, jotta ne voivat mahdollisesti tukea arvioidun jäsenvaltiota.

2. Arviointikertomuksessa, joka laaditaan 20 artiklan 1, 2 ja 3 kohdan mukaisesti, on esitettävä ensisijaisesti havainnot, jotka ovat johtaneet vakavan puutteen toteuttamiseen. Arviointikertomuksen otsikossa ja päätelmissä on mainittava selkeästi, että on kyse vakavasta puutteesta tai vakavista puutteista. Kertomukseen liitetään suositusluonnoksia, jotka koskevat myös välittömiä korjaavia toimia. Komissio toimittaa arviointikertomuksen luonnoksen arvioidulle jäsenvaltiolle kahden viikon kuluessa arviointitoimen päättymisestä.

Arvioidun jäsenvaltion on esitettävä arviointikertomuksen luonnosta koskevat huomautuksensa 10 työpäivän kuluessa sen vastaanottamisesta. Kokous kertomuksen laatimiseksi järjestetään arvioidun jäsenvaltion pyynnöstä viimeistään viiden työpäivän kuluessa arvioidun jäsenvaltion esittämien huomautusten vastaanottamisesta.

3. Vakavaan puutteeseen liittyvissä asianmukaisesti perustelluissa erittäin kiireellisissä tapauksissa komissio hyväksyy arviointikertomuksen kuuden viikon kuluessa arviointitoimen päättymisestä 30 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun menettelyä noudattaen välittömästi sovellettavalla täytäntöönpanosäädöksellä. Komissio toimittaa arviointikertomuksen Euroopan parlamentille.

4. Ryhmä laatii havaintojen perusteella suositusluonnokset korjaavista toimista, joiden tarkoituksena on korjata arviointikertomuksessa havaittu vakava puute.

Kuuden viikon kuluessa arviointikertomuksen hyväksymisestä komissio esittää neuvostolle arviointikertomuksen sekä ehdotuksen suosituksiksi toimenpiteistä, joilla pyritään korjaamaan arvioinnissa havaittu vakava puute, ja ilmoittaa suositusten toteuttamisen kiireellisyysjärjestyksen.

Neuvosto hyväksyy suositukset kuukauden kuluessa ehdotuksen vastaanottamisesta.

Neuvosto toimittaa suositukset Euroopan parlamentille ja kansallisille parlamenteille.

Neuvosto asettaa oikeasuhteiset määräajat vakavaan puutteeseen liittyvien suositusten täytäntöönpanolle ja täsmentää, kuinka tiheään arvioidun jäsenvaltion on raportoiva komissiolle ja neuvostolle toimintasuunnitelmansa täytäntöönpanosta.

5. Jos käynnillä havaitaan vakava puute, jonka katsotaan uhkaavan vakavalla tavalla yleistä järjestystä tai sisäistä turvallisuutta alueella, jolla ei suoriteta sisärajavaltontaa, tai jos sen havaitaan muodostavan systemaattisen perusoikeusrikkomuksen riskin, komissio tiedottaa asiasta välittömästi Euroopan parlamentille ja neuvostolle.

Neuvosto keskustelee asiasta kiireellisesti ja pyrkii kahden viikon kuluessa ehdotuksen vastaanottamisesta hyväksymään komission ehdotuksesta täytäntöönpanosäädöksellä suosituksia asianmukaisiksi toimenpiteiksi, joilla korjataan vakava puute tai rajoitetaan sen vaikutusta yleiseen järjestykseen tai sisäiseen turvallisuuteen alueella, jolla ei suoriteta sisärajavaltontaa, tai korjataan systemaattinen perusoikeusrikkomus tai rajoitetaan sen vaikutusta. Neuvoston päätös suositusten antamisesta ei rajoita asetuksen (EU) 2016/399 29 artiklan eikä asetuksen (EU) 2019/1896 42 artiklan 1 kohdan soveltamista.

Neuvosto toimittaa suositukset Euroopan parlamentille.

6. Arvioidun jäsenvaltion on toimitettava toimintasuunnitelmansa komissiolle ja neuvostolle kuukauden kuluessa suositusten hyväksymisestä. Muita jäsenvaltioita pyydetään esittämään huomautuksensa toimintasuunnitelmasta. Komissio toimittaa toimintasuunnitelman Euroopan parlamentille.

Komissio toimittaa arviointitoimen suorittanutta ryhmää kuultuaan arvioidulle jäsenvaltiolle tarkastelunsa toimintasuunnitelman asianmukaisuudesta kahden viikon kuluessa toimintasuunnitelman lähettämisestä. Jos komissio katsoo, että toimintasuunnitelma ei ole asianmukainen, arvioidun jäsenvaltion on toimitettava tarkistettu toimintasuunnitelma kahden viikon kuluessa tarkastelun vastaanottamisesta.

Komissio esittää toimintasuunnitelmaa koskevan tarkastelunsa neuvostolle ja toimittaa sen Euroopan parlamentille.

Arvioidun jäsenvaltion on raportoitava komissiolle ja neuvostolle toimintasuunnitelmansa täytäntöönpanosta siihen saakka, kunnes komissio katsoo, että toimintasuunnitelma on pantu kokonaan täytäntöön.

7. Vakavaan puutteeseen liittyvien suositusten täytäntöönpanon edistymisen varmistamiseksi komissio järjestää uuden käynnin, joka tehdään viimeistään vuoden kuluessa arviointitoimen suorittamispäivästä.

Ryhmä laatii 20 artiklan 1 kohdan mukaisesti uutta käyntiä koskevan kertomuksen, jossa arvioidaan edistymistä neuvoston suositusten täytäntöönpanossa ja todetaan, onko vakava puute korjattu.

Komissio hyväksyy uutta käyntiä koskevan kertomuksen täytäntöönpanosäädöksellä. Kyseinen täytäntöönpanosäädös hyväksytään 30 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen. Komissio välittää uutta käyntiä koskevan kertomuksen neuvostolle.

8. Neuvosto voi ilmaista kantansa uutta käyntiä koskevaan kertomukseen ja tarvittaessa pyytää komissiota toimittamaan ehdotuksen suosituksista korjaaviksi toimiksi, joiden tarkoituksena on korjata uutta käyntiä koskevassa kertomuksessa määritelty jatkuva vakava puute. Tällaisissa tapauksissa sovelletaan 6 ja 7 kohtaa.

9. Kun komissio katsoo, että toimintasuunnitelma voidaan päättää, se järjestää varmistuskäynnin ja ilmoittaa neuvostolle varmistuskäynnin tuloksista. Lisäksi komissio ilmoittaa Euroopan parlamentille, että toimintasuunnitelma voidaan päättää.

Neuvosto hyväksyy komission ehdotuksen perusteella ja varmistuskäynnin tulokset huomioon ottaen täytäntöönpanopäätöksen, jolla hyväksytään toimintasuunnitelman päättäminen.

23 artikla

Ensimmäisiä arviointeja koskevat erityissäännökset

1. Havaintojen perusteella 20 artiklan 1–4 kohdan mukaisesti ensimmäisestä arvioinnista laadittuun arviointikertomukseen liitetään ehdotuksia suosituksiksi korjaavia toimia varten.

Komissio toimittaa neuvostolle ehdotuksen kyseisten suositusten hyväksymisestä viimeistään neljän kuukauden kuluttua arviointitoimen päättymisestä.

2. Neuvosto hyväksyy suositukset. Se voi asettaa määräajat yksittäisten suositusten täytäntöönpanolle.

Neuvosto toimittaa suositukset Euroopan parlamentille ja kansallisille parlamenteille.

3. Arvioidun jäsenvaltion on toimitettava komissiolle ja neuvostolle toimintasuunnitelma kaikkien suositusten täytäntöönpanosta.

Komissio esittää arviointitoimen suorittanutta ryhmää kuultuaan tarkastelunsa toimintasuunnitelman asianmukaisuudesta arvioidulle jäsenvaltiolle kuukauden kuluessa toimintasuunnitelman toimittamisesta.

Jos komissio katsoo, että toimintasuunnitelma ei ole asianmukainen, arvioidun jäsenvaltion on toimitettava tarkistettu toimintasuunnitelma.

Arvioidun jäsenvaltion on raportoitava komissiolle ja neuvostolle toimintasuunnitelman täytäntöönpanosta kuuden kuukauden välein alkaen siitä, kun se on saanut ilmoituksen tarkastelun vastaanottamisesta.

4. Jos arviointikertomuksessa todetaan, että arvioitu jäsenvaltio ei täytä Schengenin säännösten soveltamiseen tarvittavia edellytyksiä, komissio järjestää yhden tai useamman uuden käynnin.

Ryhmä laatii 20 artiklan 1–4 kohdan mukaisesti uutta käyntiä koskevan kertomuksen, jossa arvioidaan edistymistä neuvoston suositusten täytäntöönpanossa.

Komissio hyväksyy uutta käyntiä koskevan kertomuksen täytäntöönpanosäädöksellä. Kyseinen täytäntöönpanosäädös hyväksytään 30 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen. Komissio toimittaa neuvostolle uutta käyntiä koskevan kertomuksen ja tarvittaessa ehdotuksen neuvoston suosituksiksi, jotka tämän on tarkoitus hyväksyä täytäntöönpanopäätöksellä.

5. Kun komissio katsoo, että toimintasuunnitelma voidaan päättää, se järjestää varmistuskäynnin ennen toimintasuunnitelman päättämistä.

Komissio ilmoittaa varmistuskäynnin tuloksesta Euroopan parlamentille ja neuvostolle. Komissio ilmoittaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle, että toimintasuunnitelma voidaan päättää.

Neuvosto hyväksyy komission ehdotuksen perusteella ja varmistuskäynnin tulokset huomioon ottaen täytäntöönpanopäätöksen, jolla hyväksytään toimintasuunnitelman päättäminen.

6. Jäsenvaltioita, joiden osalta on annettu neuvoston päätös Schengenin säännösten määräysten täysimääräisestä soveltamisesta, arvioidaan 1 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaisesti viimeistään yhden vuoden kuluttua päivästä, jona Schengenin säännöstöä alettiin soveltaa täysimääräisesti kyseisessä jäsenvaltiossa. Vuotuinen arviointiohjelma on saatettava ajan tasalle tätä varten.

24 artikla

Temaattisia arviointeja koskevat erityissäännökset

Edellä olevan 23 artiklan 1, 2 ja 3 kohtaa sovelletaan temaattisiin arviointeihin.

Jos temaattisessa arvioinnissa havaitaan vakava puute, sovelletaan 22 artiklaa.

V LUKU

SCHENGEN-ALUEEN HALLINNOINTI JA LOPPUSÄÄNNÖKSET

25 artikla

Euroopan parlamentille ja neuvostolle annettavat kertomukset

Komissio toimittaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle vuosittain kattavan kertomuksen, joka koskee edellisenä vuonna tämän asetuksen nojalla suoritettuja arviointeja. Kertomus on julkaistava.

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettu kertomus sisältää tiedot edellisen vuoden aikana toteutetuista arvioinneista, asiantuntijaluettelon toiminnasta, myös jäsenvaltioiden asiantuntijoiden käytettävyydestä, kyseisten arviointien pohjalta tehdyistä päätelmistä ja jäsenvaltioiden toteuttamien korjaavien toimien tilanteesta. Kertomuksessa yksilöidään tämän asetuksen nojalla toteutettujen arviointi- ja valvontatoimien tulosten perusteella yhteisiä kysymyksiä, parhaita käytäntöjä ja innovatiivisia ratkaisuja, jotta voidaan parantaa Schengenin säännösten täytäntöönpanoa. Kertomuksessa on otettava huomioon synergiat muiden seurantavälineiden ja -mekanismien kanssa tietoisuuden lisäämiseksi alueen, jolla ei suoriteta sisäraja-valvontaa, toiminnasta.

Komissio toimittaa ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetun kertomuksen kansallisille parlamenteille viipymättä. Neuvosto keskusteleo kertomuksesta ottaen huomioon arviointien vaikutuksen alueen, jolla ei suoriteta sisäraja-valvontaa, toimintaan.

Komissio tiedottaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle vähintään kahdesti vuodessa jäsenvaltioiden laatimien toimintasuunnitelmien täytäntöönpanon tilanteesta. Komissio toimittaa erityisesti tietoja toimintasuunnitelmien asianmukaisuutta koskevista tarkasteluistaan ja uusien käyntien ja varmistuskäyntien tuloksista sekä huomionsa siinä tapauksessa, että se katsoo toimintasuunnitelman täytäntöönpanossa saavutetun edistyksen olevan huomattavan puutteellista.

*26 artikla***Schengen-arviointia koskeva opas**

Komissio laatii tiiviissä yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa erityisesti seuraavia koskevat suuntaviivat ja päivittää niitä tarvittaessa:

- a) asiantuntijoiden, komission edustajien ja tarkkailijoiden koulutusvastuut;
- b) arviointien valmistelutoimet;
- c) käyntien, yllätyskäynnit mukaan luettuina, tekeminen;
- d) arviointi- ja valvontatoimien toteuttaminen, myös kyselylomakkeilla tai poikkeuksellisesti muilla etämenetelmillä;
- e) asiakirja-aineiston ja digitaalisen aineiston laatimisprosessi ja sisällyttäminen arviointiraportteihin;
- f) seurantamenettely, erityisesti uusien käyntien ja varmistuskäyntien osalta;
- g) synergiat muiden arviointi- ja valvontatoimien kanssa;
- h) arviointi- ja valvontatoimien järjestämiseen liittyvät logistiikka- ja rahoituskysymykset;
- i) unionin elinten, toimistojen ja virastojen toiminnan tarkastaminen siltä osin kuin ne suorittavat jäsenvaltioiden puolesta tehtäviä, joiden tarkoituksena on avustaa Schengenin säännösten määräysten operatiivisessa soveltamisessa.

*27 artikla***Uudelleentarkastelu**

Komissio tarkastelee uudelleen tämän asetuksen soveltamista ja toimittaa neuvostolle kertomuksen kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun kaikki ensimmäisen monivuotisen arviointiohjelman kattamia arviointeja koskevat kertomukset on hyväksytty tämän asetuksen mukaisesti. Kyseinen uudelleentarkastelu kattaa tämän asetuksen kaikki osat, mukaan lukien säädösten hyväksymiseksi arviointimekanismin puitteissa sovellettavien menettelyjen toiminta. Komissio toimittaa kertomuksen Euroopan parlamentille viipymättä.

*28 artikla***Arkaluonteiset tiedot**

1. Ryhmien jäsenten, tarkkailijoiden ja koulutettavien asiantuntijoiden on käsiteltävä kaikkia tehtäviensä suorittamisen yhteydessä saamia tietoja luottamuksellisina.
2. Kertomusten turvallisuusluokitus on ”arkaluonteinen turvallisuusluokittelematon” päätöksen (EU, Euratom) 2015/443 mukaisesti. Ne luokitellaan päätöksessä (EU, Euratom) 2015/444 tarkoitettuun ”RESTREINT UE/EU RESTRICTED” -turvaluokkaan, jos tällaista luokitusta edellytetään kyseisen päätöksen 5 artiklan 3 kohdan nojalla tai arvioidun jäsenvaltion perustellusta pyynnöstä.

Komissio päättää asianomaista jäsenvaltiota kuultuaan, mikä osa arviointikertomuksesta voidaan julkistaa.

3. Siirrettäessä ja käsiteltäessä turvallisuusluokiteltuja tietoja ja asiakirjoja tähän asetukseen liittyvissä tarkoituksissa noudatetaan sovellettavia turvallisuussääntöjä. Tällaiset säännöt eivät saa estää Euroopan parlamenttia tai 7 artiklassa tarkoitettuja asiaankuuluvia unionin elimiä, toimistoja ja virastoja saamasta tietoja.

*29 artikla***Irlannin osallistumisen edellytykset**

1. Irlannin asiantuntijat osallistuvat vain sen Schengenin säännösten osan arviointiin, johon Irlannilla on lupa osallistua.

2. Arvioinnit koskevat vain sen Schengenin säännöstön osan tosiasiallista ja tehokasta soveltamista Irlannissa, johon Irlannilla on lupa osallistua.
3. Irlanti osallistuu vain sellaisten suositusten hyväksymiseen neuvostossa, jotka koskevat sitä osaa Schengenin säännöstöstä, johon Irlannilla on lupa osallistua.

30 artikla

Komiteamenettely

1. Komissiota avustaa komitea. Tämä komitea on asetuksessa (EU) N:o 182/2011 tarkoitettu komitea.
2. Kun viitataan tähän kohtaan, sovelletaan asetuksen (EU) N:o 182/2011 5 artiklaa.

Jos komitea ei anna lausuntoa, komissio ei hyväksy ehdotusta täytäntöönpanosäädökseksi, ja tuolloin sovelletaan asetuksen (EU) N:o 182/2011 5 artiklan 4 kohdan kolmatta alakohtaa.

3. Kun viitataan tähän kohtaan, sovelletaan asetuksen (EU) N:o 182/2011 8 artiklaa yhdessä sen 5 artiklan kanssa.

31 artikla

Siirtymäsäännökset

1. Ensimmäinen monivuotinen arviointiohjelma ja ensimmäinen vuotuinen arviointiohjelma, jotka hyväksytään tämän asetuksen nojalla, laaditaan viimeistään 1 päivänä joulukuuta 2022, ja niiden aloituspäivä on 1 päivä helmikuuta 2023.

Ensimmäisessä monivuotisessa arviointiohjelmassa, joka hyväksytään tämän asetuksen nojalla, otetaan huomioon arvioinnit, jotka on jo suoritettu asetuksen (EU) N:o 1053/2013 mukaisesti hyväksytyin toisen monivuotisen ohjelman puitteissa, ja mainittu arviointiohjelma laaditaan tämän edellisen ohjelman jatkoksi.

2. Asetuksen (EU) N:o 1053/2013 nojalla hyväksyttyä vakiokyselylomaketta käytetään, kunnes tämän asetuksen 14 artiklassa tarkoitettu vakiokyselylomake on laadittu.
3. Ennen 1 päivää helmikuuta 2023 tehtyjen arviointien osalta arviointikertomukset ja suositukset on hyväksyttävä asetuksen (EU) N:o 1053/2013 mukaisesti. Tällaisten arviointien jatko- ja valvontatoimet toimintasuunnitelmien toimittamisesta alkaen on toteutettava tämän asetuksen mukaisesti.

32 artikla

Kumoaminen

Kumotaan asetus (EU) N:o 1053/2013 1 päivästä lokakuuta 2022 lukuun ottamatta arviointikertomusten ja suositusten hyväksymistä koskevia säännöksiä, joita sovelletaan, kunnes tämän asetuksen 31 artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen arviointikertomukset ja suositukset on hyväksytty.

Viittauksia kumottuun asetukseen pidetään viittauksina tähän asetukseen liitteessä olevan vastaavuustaulukon mukaisesti.

33 artikla

Voimaantulo ja soveltaminen

Tämä asetus tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Sitä sovelletaan 1 päivästä lokakuuta 2022.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan jäsenvaltioissa perussopimusten mukaisesti.

Tehty Luxemburgissa 9 päivänä kesäkuuta 2022.

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja
É. DUPOND-MORETTI

LIITE

Vastaavuustaulukko

Asetus (EU) N:o 1053/2013	Tämä asetus
1 artiklan 1 ja 2 kohta	1 artiklan 1 ja 2 kohta
1 artiklan 3 kohta	15 artiklan 2 kohta
2 artikla	2 artikla
3 artikla	3 artikla
–	4 artikla
–	5 artikla
4 artiklan 1 kohta	1 artiklan 3 kohta
4 artiklan 2 ja 3 kohta	6 artikla
8 artikla	7 artikla
7 artikla	8 artikla
–	9 artikla
–	10 artikla
–	11 artikla
5 artikla	12 artikla
6 artikla	13 artikla
9 artikla	14 artikla
12 artikla	15 artiklan 1 kohta
12 artikla	16 artikla
–	17 artikla
10 ja 11 artikla	18 artikla
13 artikla	19 artikla
14 ja 15 artikla	20 artikla
16 artikla	21 artikla
–	22 artikla
–	23 artikla
–	24 artikla
20 artikla	25 artikla
–	26 artikla
22 artikla	27 artikla
19 artikla	–
17 artikla	28 artikla
18 artikla	29 artikla
21 artikla	30 artikla
23 artikla	31 artikla
23 artikla	32 artikla
24 artikla	33 artikla